

NEAUTORIZIRANI TRANSKRIPT
11. SJEDNICE DOMA NARODA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE
održane 2.09.2003.godine

PREDSJEDAVAJUĆI
VELIMIR JUKIĆ

Poštovani izaslanici, delegati, vaše ekscelencije, poštovani gosti, predstavnici sredstava javnog informiranja, sve vas nazočne, srdačno pozdravljam. Otvaram 11.sjednicu Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

/INTONIRANJE HIMNE/

VELIMIR JUKIĆ

Na današnjoj sjednici nazočni su svi izaslanici delegati u Domu naroda. Za 11.današnju sjednicu predlažem slijedeći dnevni red. Pod broj

1. Odgovorna izaslanička pitanja i izaslanička pitanja,
2. Zapisnik sa 10.sjednice Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.
3. Izaslaničko pitanje izaslanika Tomislava Limova pod
 - a) Analiza stanja u kaznenim zavodima na području Bosne i Hercegovine i utvrđivanje obveza koje moraju biti ispoštivane na temelju međunarodnih standarda i odgovarajućih konvencija.
 - b) Koliko i koji su povratnici, imenom i prezimenom po povratku u privatna prebivališta stalno zaposleni u radnim poduzećima, Elektroprivreda, Pošta i telekomunikacije Herceg Bosne, Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, te u domovima zdravlja na području slijedećih općina; Zvornik, Višegrad, Derвента, Teslić, Bugojno, Travnik, Kakanj, Stolac, Glamoč i Čapljina,
4. Izaslaničko pitanje izaslanika Osmana Brke.

Ovdje imamo jednu novu situaciju naime, u međuvremenu od utvrđivanja dnevnog reda na sjednici Kolegija Doma naroda, odgovor na ovo izaslaničko pitanje je stigao. Pa evo sad ovdje je pitanje hoćemo li uvažiti tu činjenicu i ovu točku povući a zastupnik ukoliko nije, odnosno izaslanik ukoliko nije zadovoljan sa odgovorom da postavi ponovo to pitanje gospodinu Čoviću.

5. Zahtjev za razmatranje Prijedloga zakona o komunikacijama po članku 100.Poslovnika Doma naroda, predlagatelj Vijeće ministara Bosne i Hercegovine,
6. Izjašnjenje Doma naroda o zahtjevu za razmatranje Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine i raseljenim osobama u BiH po članku 99. Poslovnika Doma naroda, predlagatelj Vijeće ministara Bosne i Hercegovine,
7. Izjašnjenje Doma naroda o zahtjevu za razmatranje Prijedloga zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine po članku 99. Poslovnika Doma naroda, predlagatelj Vijeće ministara Bosne i Hercegovine,
8. Razmatranje Prijedloga dokumenta Sigurnosna politika Bosne i Hercegovine, predlagatelj Vijeće ministara Bosne i Hercegovine,

9. Informacija Izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine o radu općinskih izbornih povjerenstava i centara za registraciju birača.

Ja otvaram raspravu o prijedlogu dnevnog reda. Budući nema prijavljenih, izvolite gospodine Genjac.

HALID GENJAC

Poštovane kolege, uvaženi gosti, 8. tačka dnevnog reda nosi naslov Razmatranje prijedloga Dokumenta sigurnosna situacija Bosne i Hercegovine, predlađač, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine. Od Predsjedništva je u međuvremenu stigao upućen Predstavničkom domu 18. jula a i nama da na dnevnom redu sjednice je razmatranje Dokumenta bezbjednosna politika i u dnevnom redu se navodi da je predlađač Predsjedništvo Bosne i Hercegovine. Predsjedništvo demantira, nije predlađač Dokumenta bezbjednosna politika, već Savjet ministara. Predsjedništvo je jedna od institucija koja razmatra ovaj dokument. Dakle, mi imamo dva dokumenta. Imamo bezbjednosna politika Bosne i Hercegovine koja je kreirana i nastala kao dokument u prosincu 2002.godine, kako ovdje piše. Imamo informaciju o sigurnosnoj situaciji u Bosni i Hercegovini. Dokument koji je nastao 24.02. odnosno u januaru 2003.godine, koji smo takođe danas dobili i obzirom na ovu konfuziju koja je nastala, rekao bih nepažnjom službenika koji ovu korespondenciju vrše, a poprilična je konfuzija, jer to su dva različita dokumenta, vrlo različita i budući da je ovaj dokument stigao prilično kasno, ja predlažem da se ova tačka dnevnog reda iz navedenih razloga skine, da se ostavi za narednu sjednicu i da se malo povede računa o ovoj korespondenciji. Hvala

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Genjcu. Gospodin Limov.

TOMISLAV LIMOV

Uvaženi članovi Kolegija, dame i gospodo predstavnici međunarodnih institucija i institucija Bosne i Hercegovine, kolege izaslanici, ja osobno mislim da se ovdje potkrala greška i ja sam shvatio da ćemo mi danas pod ovom tačkom dnevnog reda raspravljati o Dokumentu sigurnosna politika Bosne i Hercegovine. To je dokument koji je dakle prošao određenu proceduru i postoje svi elementi da danas o njemu i raspravljamo.

Predlažem da pod tačkom 8. napravi se ispravka i da se ona formulira razmatranje Prijedloga dokumenta sigurnosne politike Bosne i Hercegovine.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Limovu. Bilo je greškom napisano sigurnosna situacija a ja sam sebi ispravio pročitao sigurnosna politika. Ali ja bih zamolio gospodina tajnika Tomića da nam pojasni ovu situaciju. Gospodine Tomiću izvolite.

JADRANKO TOMIĆ

Prvo bih htio da kažem da smo mi dobili materijal od Predsjedništva, 02.07. a to je dostava zaključaka i Prijedloga dokumenta sigurnosna politika BiH, i koje Predsjedništvo ostavlja na razmatranje i usvajanje. Ustavno-pravna komisija, kao nadležna Komisija Doma naroda je 18.07. razmatrala ovaj materijal, to je Plan mjera i radnji na povećanju, pardon samo da vidim ovaj, Sigurnosna politika u BiH 18.07. i ona je ovaj, dostavila u Dom svoje izvješće u kome predlaže da

se ovaj materijal prihvati. Međutim 21.07. dolazi pismo od Predsjedništva u kome oni obavještavaju da Predsjedništvo nije predlagač ovoga materijala. To je bilo isto poslije naše sjednice, tako da je sad to stvar do Predsjedništva, oni su nam ta dva pisma dostavili. Jednim nam dostavlja na razmatranje i usvajanje, kao predlagači a kasnije poslije razmatranja naše komisije da oni nisu predlagači. Predsjedništvo je dostavilo nam materijal i kao takav oni su za nas predlagači i Komisija je naša kao takva komisija razmatrala materijal Predsjedništva.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Tomiću. Gospodin Brka.

OSMAN BRKA

Uvaženi članovi Kolegija, uvažene kolege, članovi Ministarskog vijeća, gosti, oko ove tačke dnevnog reda zaista ja mislim da ima ovaj konfuzije, ono što je doktor Genjac iznio, jer kad pogledate i datum pod kojim je poslata informacija je tamo piše da je to iz prosinca pa onda kasnije i iz druge godine. Ja mislim da zaista tu ima dosta konfuzije i da bi to trebalo pripremiti vrlo kvalitetno za iduću sjednicu i da se zna ko je predlagač i da se zna ko iza toga stoji i da najodgovorniji čovjek dođe i da iza toga stoji i da nam ovdje objašnjava, kvari i da nam daje odgovore na naša pitanja kojih će sigurno biti mnogo. Ja ne znam ko bi danas u stvari ovdje mogao da nam dadne odgovore na ta pitanja. Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Brki. Gospodin Šiljegović

BOŠKO ŠILJEGOVIĆ

Poštovano Predsjedništvo, dame i gospodo pošto sam ja član Ustavno-pravne komisije koja je ovako kao što sekretar reče na svojoj sjednici održanoj 18.07.2003.godine razmatrala zaključak i prijedlog dokumenta sigurnosna politika Bosne i Hercegovine čiji je predlagač Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo i mi smo Ustavno-pravna komisija Doma naroda Parlamentarne skupštine jednoglasno prihvatila navedeni dokument. S obzirom da poslije toga slijedi dokumenat da Predsjedništvo nije predlagač, onda ni ova odluka Ustavno-pravne komisije za mene je ne važeća, dok se ova konfuzija kao što kaže kolega Genjac ovaj, ne ispravi i iz tog razloga predlažem da se prihvati prijedlog gospodina Genjca da se ovo povuče danas sa sjednice našeg Doma. Hvala lijepo.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Šiljegoviću. Ko dalje želi govoriti o dnevnom redu? Gospodin Pamuk.

MUSTAFA PAMUK

Ja sve pozdravljam i želim ovom prilikom reći da se radi o jako važnom dokumentu za Bosnu i Hercegovinu i jako važnom dokumentu, normalno za svaku državu. Obzirom da su nastale konfuzije i da defakto poslanici su dovedeni i u jednu situaciju da ne mogu donositi i da ne mogu biti sigurni da mogu donijeti kvalitetnu odluku, ja predlažem da se odmah sad dogovorimo da za narednu sjednicu, koja će se održati u septembru stavimo na dnevni red ovu tačku i da se, a da se prethodno sekretari, sekretar Parlamenta i ostali ljudi koji su zaduženi za taj posao povežu sa i Predsjedništvom i Vijećem ministara i da znamo defakto i ko je odgovoran i o kom dokumentu

raspravljamo i defakto da možemo čiste savjesti donijeti jedan kvalitetan dokument koji je jako važan za Bosnu i Hercegovinu. Evo to je to. Hvala

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Pamuku. Gospodin Filipović.

ILIJA FILIPOVIĆ

Poštovane dame i gospodo ja imam potrebu reći par riječi budući je gospodin Šiljegović kao član Ustavno-pravne komisije rekao to što je rekao. Ne poričem to što je rekao, njegovo je pravo reći što želi, međutim da bi Dom znao ovaj, točno kako se stvar kretala. Ustavno-pravna komisija je dobila materijal kao ovlaštena komisija, i 18.07. raspravljala o materijalu predlagatelja Predsjedništva Bosne i Hercegovine, ocijenila da ga može prihvatiti i staviti u redovitu parlamentarnu proceduru. U vrijeme kad je Ustavno-pravna komisija raspravljala ovaj materijal doista je Predsjedništvo bilo predlagatelj tog materijala. Na sjednici Ustavno-pravne komisije u ime Predsjedništva Bosne i Hercegovine nazočio je savjetnik u Predsjedništvu gospodin Ante Grgić koji je i informirao, dao uvodnu riječ na sjednici Ustavno-pravne komisije. Što se kasnije dogodilo i zbog čega se Predsjedništvo odriče ovoga materijala, odnosno ne želi biti njegov predlagatelj, u to ne bih ulazio.

O tome bi trebao ovaj dom voditi računa. Znači validan je bio prijedlog i ovlašteni predlagatelj je dostavio materijal i Ustavno-pravna komisija je tada u tom trenutku sasvim validno dlučila. Hvala lijepo.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Filipoviću. Jedno pitanje ovdje svima vama. Zastupnički dom je razmatrao ovaj dokument u istom znači obliku odnosno od strane ovlaštenog predlagача u to vrijeme Predsjedništva ne znam je li se sada nešto promijenilo da je taj dokument onda eventualno Vijeće ministara prihvatilo kao svoj pa da ga ono predlaže. Ne znam šta je zapravo ovdje bit. Evo naših nekakvih onaj.

Evo gospodin Slavko Marin savjetnik člana Predsjedništva, da čujemo.

SLAVKO MARIN

Hvala predsjedatelju na datoj mogućnosti da govorim. Pozdravljam Kolegij, pozdravljam gospodu zastupnike i ministre u Vijeću ministara i predstavnike Međunarodne zajednice.

Ja ću reći ono što procedura predviđa vezano za usvajanje ovoga dokumenta, a nisam u stanju govoriti ono što je tajništvo i jedno i drugo uradilo i što je stajalo u dokumentu kao popratnom dokumentu stvarnog Dokumenta sigurnosna politika. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je jedna od institucija kao što je i ovaj Dom i Zastupnički dom koja usvaja takav dokument. Zbog određenih, ovo je sad moja pretpostavka i prosudba rezervi vezano za procedure koje su išle do nastanka ukupnog koncepta ovoga dokumenta, vjerojatno je u formulaciji zaključka koji je nastao u Tajništvu Predsjedništva proistekao takav zaključak da Predsjedništvo u osnovi prihvata ovaj dokument i preporuča Zastupničkom domu i Domu naroda Bosne i Hercegovine da dokument prihvati kao takav. Autor ovoga dokumenta, predlagач ovoga dokumenta je Vijeće ministara koje u svom sastavu, znači ima te kapacitete ima Ministarstvo sigurnosti, imamo Stalno

vojno povjerenstvo koje su i radili ovakav dokument. Predsjedništvo niti ima takve kapacitete, niti će raditi ovakav dokument niti će biti njegov autor. Ono je znači institucija koja usvaja.

Rješenje iz ove sada situacije jeste na relaciji tajnik ovoga parlamenta, Tajništvo Predsjedništva da se vidi u proceduri ovaj, po meni formalnoj da se otkloni ta procedura ovaj, i da se dokument nađe na razmatranju ovoga doma kako bi Dom mogao zauzeti stav o njemu. Bilo bi dobro zbog ukupne situacije u reformi i zbog poruke Međunarodnoj zajednici i svijetu da smo mi zaista za jedan reformski pristup, da želimo koncept obrane uobličiti na razini države, razmatrati ovaj dokument čim prije, međutim ukoliko su ove proceduralne pogreške i proceduralne razlike takve naravi da jednostavno stavljaju izvan mogućnosti, izvan sustava da se ovaj dokument danas može razmatrati evo zastupnici će odlučiti kako će to na kraju i biti.

Znači ponovicu Predsjedništvo je institucija koje je usvojilo dokument kao što je to i ovaj parlament i Predsjedništvo nije predlagatelj ovoga dokumenta. Ne ulazim što je u tekstu i u potpisu Tajništva našega Predsjedništva došlo kao popratni dokument ovome, za ovaj dom i Zastupnički dom. Hvala vam. Bilo bi mi drago ako sam pokušao, barem malo doprinjeo da se ova situacija razriješi. Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Marinu. Gospodin Čengić.

HASAN ČENGIĆ

Gospodine predsjedavajući, uvaženi članovi Vijeća ministara, poštovane kolege predstavnici Međunarodne zajednice, medija i svih ostalih prisutnih, koristim priliku da vas pozdravim i ukratko da kažem svoj stav o ovoj stvari.

Očito je da mi imamo slijedeću situaciju. Da li je kao, mi kao Dom imamo situaciju dakle, potpuno novu sa izjašnjavanjem Predsjedništva Bosne i Hercegovine da ono nije predlagač. Da li je Predstavnički dom koji je eventualno razmatrao ovaj dokument imao isti i dopis Predsjedništva ili nje, ja zaista ne znam. Čak i da jeste, to ni na koji način nama neće biti od koristi.

Dakle, mi imamo situaciju da je apsolutno neophodno za ovako važno pitanje da znamo tačno ko je predlagač, da taj predlagač predstavi ovaj dokument, da taj predlagač obrazloži dokument i da bude u prilici i u situaciji da dadne i dodatna obrazloženja, odgovore na pitanja i sve ostalo što je potrebno kako bi ovaj dom mogao zauzeti svoj stav. Nema nikakve dileme da ovaj dom ima svoju važnu ulogu i mora da ima važnu ulogu u ovom procesu kao dio Parlamenta i dio struktura države Bosne i Hercegovine.

S druge strane svugdje u svijetu sigurnosna politika podrazumijeva nekoliko vrlo važnih segmenata. Dakle, podrazumijeva odbranu, policijske snage, obavještajne službe i vanjsku politiku. To je vrlo precizna definicija sigurnosne politike. Nema nikakve dileme da ovako ozbiljnoj temi i tako zamišljenom razgovoru možemo razgovarati ako nemamo adekvatno predstavljene institucije koje rade ove poslove. Iz tog razloga vrlo je jasno da mi ne možemo otvoriti raspravu o ovom pitanju i ne možemo danas o tome razgovarati ako je još uvijek ne jasno i formalno, mada što se mene tiče mislim da nije ne jasno, očito da će se na kraju pojaviti Vijeće ministara, ali mi to danas ne možemo odlučiti. Dakle, kao predlagač, nama je važno ko je predlagač da se on pojavi ovdje. U tom smislu je prijedlog da se ova tačka skine sa dnevnog reda danas. Jedini mogući, ali isto tako bi bilo potrebno dvojje.

Prvo da Kolegij doma u najkraćem mogućem roku riješi ovo pitanje u konsultacijama sa nadležnim institucijama i drugo da se već danas dogovorimo da se sve nedoumice oko ovoga pitanja riješe do naredne sjednice i da ova tačka treba da bude i jedna od tačaka za narednu sjednicu dnevnog reda. Hvala lijepo.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Čengiću. Ko još želi govoriti. Evo da pokušamo izići iz ove situacije na slijedeći način. Znači evo smo čuli razloge zašto skinuti ovu točku dnevnog reda i naravno ukoliko većina nas tako razmišlja, onda trebamo ovu točku skinuti i za slijedeću sjednicu otkloniti ove dileme ali evo već su čini mi se otklonjene i ako su one zapravo sad samo formalne naravi da se znači pojavi Vijeće ministara kao predlagatelj ovog dokumenta.

Ne znam ima li smisla ponovo ići u ovu proceduru onaj, komisijskog rada ili nema, jer nema promjena dokumenta, ali evo dobro ja ću onda dati na izjašnjenje ovaj prijedlog znači i dajem na izjašnjenje prijedlog da se tačka 8. izuzme koja nosi naslov Razmatranje Prijedloga dokumenta sigurnosna politika Bosne i Hercegovine, da se skine sa dnevnog reda današnje sjednice.

Ko je za ovakav prijedlog? Zahvaljujem.

Ko je protiv?

Uzdržan?

Sa 11 glasova za, bez glasova protiv, sa 4 uzdržana skinuli smo, odlučili smo da ovu točku skinemo sa dnevnog reda.

Uz ovaj zaključak, znači da do slijedeće sjednice zadužuje se Kolegij da sve ove nedoumice riješi sa predlagateljem, znači to će biti Vijeće ministara.

Još je jedna dilema ovdje bila pod brojem 4. Izaslaničko pitanje izaslanika gospodina Osmana Brke. Nova je situacija da je odgovor u međuvremenu stigao i ja evo pitam gospodina Brke koje je njegovo razmišljanje, i je li zadovoljan s odgovorom ili nije. Ako nije da ga postavi ponovo, to pitanje ili da inzistira na raspravi o ovoj točki.

Gospodine Brka izvolite.

OSMAN BRKA

Prvo ja sam veoma tužan što sam morao postaviti to pitanje, i veoma sam tužan što mjesecima čekam odgovor na to pitanje i veoma sam tužan što uvaženi član Predsjedništva gospodin Čović nije odgovorio na pitanje. Ja nisam postavljao pitanje šefu Kabineta, nego članu Predsjedništva države Bosne i Hercegovine i nisam dobio odgovor od člana Predsjedništva države Bosne i Hercegovine.

Ja znači nisam zadovoljan sa odgovorom, ali pošto se pojavila nova situacija, ne znam da li to sad da raspravimo ili u tački dnevnog reda, ja ću imati neki drugi prijedloga a imaće i drugi članovi Kluba, pa vjerovatno ćemo uzeti nekakav stav povodom toga. Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Brki. Ja sam ovo razumio na način da gospodin Brka nije odgovorom zadovoljan, da će ponovo vjerovatno postaviti pitanje a da iz dnevnog reda možemo isključiti točku broj 4. Ako sam krivo razumio, izvolite gospodine Neimarlija.

HILMO NEIMARLIJA

Predsjedavajući, kolege delegati, članovi Vijeća ministara, predstavnici Međunarodne zajednice, medija, gosti, dakle, radi razjašnjenja situacije koju imamo odgovor koji je nakon dugo vremena dobio kolega Brka nije odgovor člana sada prdsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine, nego šefa Kabineta. Naravno, osobno a i sam a i kolege iz našeg kluba razočarani smo činjenicom da je nakon višemjesečnog očekivanja odgovora od gospodina Čovića uslijedio odgovor koji neomalovažava samo kolegu poslanika Osmana Brku, nego i ovaj dom i Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine.

Nije bila po srijedi odluka, nije bio po srijedi intervju, nije bio po srijedi akt Kabineta gospodina Čovića, nego akt, osobni akt člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Međutim, iz toga zapravo ovaj odgovor ne ispunjava elementarni formalni zahtjev za nas i on se kao takav ne može prihvatiti. Međutim, mi ne smatramo da je gospodin Čović imao namjeru da omalovažava kolegu Brku, Klub Bošnjaka u ovom parlamentu, Dom naroda i Parlamentarnu skupštinu, i zato hoćemo da to razumjevamo kao tehničku grešku, koju tek treba ispraviti.

Međutim ovdje nije u pitanju samo prispjevanje ili ne prispjevanje odgovora, nego činjenica da je budući da je izostajanje odgovora iznudilo ovu tačku dnevnog reda, radi se o tome da odbijanje ovog odgovora odnosno ne prihvatanje odgovora kao odgovora. Ne radi se dakle o tome da kolega Brka nije zadovoljan sa odgovorom, nego to što smo dobili nije zapravo odgovor. Evo sad nas suočava sa potrebom da opet zahtjevamo ili uz raspravljanje današnje, da se ovaj zadržava obaveza ili ostaje obaveza Kolegija da ovu tačku dnevnog reda ima i na narednom zasjedanju, jer odgovor zapravo nismo dobili.

E u tom smislu ovaj naravno, mogućnost da gospodin Čović se slaže sa tekstom odgovora koji je šef njegovog kabineta nama uputio vjerovatno će se potvrditi ne isključujemo takvu mogućnost, ali će se tek tada steći i osnove za adekvatnu, primjerenu ili dostojnu raspravu o pitanju koje je kolega Brka postavio još negdje koliko se sjećam u aprilu. S toga je i za Kolegij i za nas evo ova situacija da kažem i pravilnikom i potpuno određena. Mi možemo ovaj razgovarati danas o ovoj tački, raspravljati o njoj ali raspravljanje zapravo ne oslobađa ni Dom naroda ni Kolegij. Obaveza je zapravo da o njoj raspravljamo ovaj, onda kada odgovor, ili da raspravljamo zato što, i naredni puta ako u međuvremenu odgovor od gospodina Čovića ne stigne. Sve dotle dok odgovor valjan, vjerodostojan, punovažan ne dođe ovaj Kolegij je dužan da to tretira kao punovažnu tačku dnevnog reda. Hvala lijepo.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Neimarliji. Je li jošneko želi govoriti po ovoj točki. Ja ću priznati da ja nisam razumio razmišljanje, odnosno prijedlog. Evo zašto nisam. Najprije ako točku stavljamo u dnevni red onda smatram da odgovora nema. Ako smatram da odgovora ima onda nema točke dnevnog reda, nego ponovo ako nismo zadovoljni ponovo tražimo ponovni odgovor. Dakle, ne možemo ići i jedno i drugo. Ne možemo danas razgovarati pa opet slijedeću sedmicu

opet razgovarati da to bude tema, točka dnevnog reda, dakle da bude onda trajna tema dnevnog reda ovo pitanje.

Oprostite, ali meni je to za mene od prilike tako zvući. Izvolite gospodine Neimarlija.

HILMO NEIMARLIJA

Žao mi je što nisam bio očito dovoljno jasan. Odgovora gospodine predsjedavajući nema. Prema tome ide se sa raspravom. Današnja rasprava ovaj, ne isključuje da tako kažem potrebu ili mogućnost ovaj, ponovnog stavljanja ovog istog pitanja na dnevni red ako u međuvremenu kolega Brka ne dobije odgovor.

VELIMIR JUKIĆ

Gospodin Genjac.

HALID GENJAC

Molim vas kolege da poredamo činjenice. U Poslovniku je vrlo jasno i precizno navedeno ukoliko se odgovor na poslaničko pitanje, odnosno delegatsko pitanje ne dobije u roku od 30 dana da ta tačka dnevnog reda postaje obavezna tačka na narednoj sjednici Doma naroda. Odgovor na poslaničko pitanje odnosno delegatsko pitanje gospodina Brke nije uslijedio ni do ovog trenutka. Bio je obavezna tačka već prije 3-4 mjeseca i tada smo se usaglasili da se još sačeka. Sačekali smo i Kolegij je uvrstio tu tačku kao obaveznu tačku u današnju sjednicu i današnji dnevni red ove sjednice Doma naroda. To su činjenice.

Nakon ustanovljivanja dnevnog reda od strane Kolegija, stigao je jedan dokument koga je potpisao šef Kabineta člana Predsjedništva. Pitanje delegata Osmana Brke postavljeno izričito i direktno nominalno i personalno gospodinu Čoviću. U dokumentu u papiru koji smo dobili navodi se u trećem licu odgovor šefa Kabineta, gospodin Čović nije rekao to, gospodin Čović nije mislio to, gospodin Čović itd. Dakle, delegat ne smatra da je dobio odgovor na postavljeno pitanje i prema tome ostaju sve činjenice i pretpostavke koje ovu tačku stavljaju kao nužnom i imperativnom na današnji dnevni red sjednice.

U okviru tačke Klub bošnjaka koji je razmatrao ovu situaciju će iznijeti prijedloge kako da se izađe iz ove situacije i šta sve treba da se poduzme obzirom na ozbiljnost izrečenih tvrdnji za koje ne tvrdimo da su od strane Čovića, ali su napisane u Vašington Postu i na posljedice koje su te teze napisane u Vašington Postu proizvele, dakle obzirom na posljedice, težinu posljedica, mi smo razmatrali kao Klub to pitanje i u okviru tačke dnevnog reda koja je sad obavezna tačka dnevnog reda mi ćemo iznijeti svoje prijedloge i kako da se riješi, ali sa aspekta Poslovnika i situacije, molim vas ovo je tačka dnevnog reda i nema nikakve potrebe da se dalje raspravlja o ovom pitanju. Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem. Ko dalje želi govoriti o ovoj tački? Budući da nema više prijavljenih mi ćemo se o ovome izjasniti.

Dakle, imamo prijedlog da se dokument koji je stigao kao odgovor ne smatra odgovorom, i ako je odgovor, i da znači ova tačka ostane kao tačka dnevnog reda. Dobili ste svi odgovor. Ja pozivam na izjašnjenje.

Ko je za to da izaslaničko pitanje gospodina Osmana Brke se uvrsti u dnevni red. Ko je za? Izvolite.

HALID GENJAC

Samo da podsjetim malo na poslovničke odredbe. U trenutku kad Kolegij ustanovi dnevni red i kad se utvrde redne tačke dnevnog reda, može se glasati samo o skidanju tački dnevnog reda, ne može se više glasati ko je za to da tačka dnevnog reda bude, nego se može glasati samo na prijedlog da se skine neka tačka iz određenih razloga. Dakle, mi ovdje imamo prijedlog predsjedavajući da se skine tačka dnevnog reda i možemo se o njoj izjasniti. Dakle, ne može biti pitanje ko je za to da bude ona je već na dnevnom redu. Samo i izričito po Poslovniku ko je za to da se tačka dnevnog reda skine.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu. Ja pozivam tajnika da protumači nastalu situaciju. Tajniče, ja molim samo malo tišine neka tajnik protumači.

JADRANKO TOMIĆ

Ovo što je gospodin Genjac rekao, to je tako. Ovo je utvrđeni dnevni red i o njemu se uopće ne glasa ukoliko nema izmjena i dopuna odnosno da se dodaju nove tačke dnevnog reda, ili da se odustane od neke točke dnevnog reda.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem, znači ostaje predložena točka dnevnog reda u prijedlogu dnevnog reda. Ima li još prijavljenih za raspravu o dnevnom redu? Ako nema ja pozivam da se izjasnimo. Ja ću još jedan put ponoviti radi stenograma dakle, točka pod broj 1. ostaje 2, 3, ostaje 4. ostaje 5,6,7, ostaje i osma točka, već smo je skinuli s dnevnog reda 9. postaje 8.

To je dnevni red. Ko je za ovakav dnevni red?

Ko je za?

Ko je protiv?

Uzdržan? Jedan, zahvaljujem.

Obzirom da smo sa 14 glasova za i s 1 glasom uzdržanim, usvojili dnevni red. Idemo po dnevnom redu. Pod prvom točkom

Ad. 1. Odgovor na izaslanička pitanja i izaslanička pitanja

Pozivam izaslanike koji su dobili odgovore da se izjasne o odgovorima. Ako ima potrebe naravno, ako ne, ako nema potrebe onda evo drugi dio točke izaslanička pitanja. Izvolite gospodine Spasojević.

ZORAN SPASOJEVIĆ

Gospodine predsjedavajući i kolege poslanici, dragi gosti, ja kao predsjedavajući Komisije za finansijsko administrativne poslove Doma naroda postavljam pitanje Savjetu ministara, zašto do današnjeg dana nije pripremljen rebalans budžeta za 2003.godinu, kad smo taj rok već pri

donošenju budžeta, znači dali Savjetu ministara da nam to pripremi i tražim ako ovo ne bude odgovor da to na narednoj sjednici bude tačka dnevnog reda. Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem. Gospodin Šiljegović.

BOŠKO ŠILJEGOVIĆ

Poštovane dame i gospodo, delegatsko pitanje ide u slijedećem pravcu. Na Dobrinji I i IV oko 100 stanova u potkrovljima pretežno 99% u vlasništvu su Srba. Potkrovlja urađena u vrijeme kada su ta naselja administrativno pripadala Republici Srpskoj, odnosno Opštini srpska Ilidža sa urednom dokumentacijom. Opština Novi grad nakon Šeridanove Arbitražne odluke prihvatila faktičko stanje i dokumentaciju Opštine srpska Ilidža. Iz sredstava italijanske donacije restaurira se mreža grijanja za sve predratne stanove u tim naseljima, potkrovlja nisu obuhvaćena. Stanovi su otkupljeni i u privatnom su vlasništvu kao i potkrovlja. Zašto se donacija raspoređuje selektivno, za jedne ima a za druge koji su slučajno Srbi nema sredstava. Radove izvode Toplane Sarajevo i dio pitanja da li su u zahtjevu za donaciju ukalkulisani svi stanovi, ako nisu zašto nisu, zašto nije tražena donacija i za potkrovlja kada su regularno i legalno u istom statusu kao i predratni stanovi. Delegatsko pitanje dajem članovima Kolegija

/?
/zajednička diskusija/

VELIMIR JUKIĆ

Gospodin Limov. Vijeću ministara Boško da bi ipak, reci znači Vijeću ministara, pa vidjećemo ko je nadležan, koje ministarstvo. Je li se slažemo, gospodine Šiljegoviću, jesmo li ipak adresirali na Vijeće ministara. Zahvaljujem, gospodine Limov izvolite.

TOMISLAV LIMOV

Hvala. Ja ću danas iskoristiti prigodu i postaviti izaslaničko pitanje našem Kolegiju. Pitanje glasi; zbog čega ili iz kojih razloga Kolegij Doma naroda u suradnji s Kolegijem Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine nije pripremio odnosno izradio prijedlog deklaracije kojom bi građani, gospodarski, državni i drugi subjekti bili pozvani da kupuju domaće. Prije gotovo tri i pol mjeseca na našoj 7. sjednici održanoj 21.svibnja ove godine, mi smo prigodom usvajanja Informacije o zaduženosti Bosne i Hercegovine, usvojili i zaključak kojim smo dali u zadatak našem kolegiju da zajedno s Kolegijem Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine izradi Prijedlog deklaracije u kojoj bi bio upućen apel građanima, gospodarskim subjektima i državnim i drugim institucijama da kupuju domaće proizvode i koriste domaće usluge. To bi bila naša svojevrsna pomoć, ekonomiji naše države, i naravno cijenim da ovo treba biti permanentna aktivnost dakle, cijenim da bi ta deklaracija trebala na određeni način imati odjek, jer smo ovih dana dobili upozoravajuće podatke kako za prva 3 mjeseca ove godine, pokrivenost našeg izvoza uvozom odprilike s 1/4.

Cijenim da izaslanici ovog doma imaju pravo dobiti odgovor Kolegija i očekujem da će to biti u usmenoj formi, odmah.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Limovu. Pa mislim da bi ovo bilo onaj, pravi način da na zajedničkom Kolegiju oba doma Parlamentarne skupštine dogovorimo i napravimo zajednički prijedlog. Mislim da nije dobro da se prave dva pa da se onda eventualno suglašavaju itd. Tu se radi o vrlo jasnom, kratkom dokumentu koji bi trebalo biti zajednički, odnosno jedan Parlamentarne skupštine. Mislim da ćemo to evo staviti u dnevni red i onda na ovaj način i riješiti ovo. Zahvaljujem gospodinu Limovu.

Ko dalje želi postaviti pitanje. Više nama prijavljenih. Zaključujemo s ovom točkom. Prelazimo na drugu točku dnevnog reda

Ad. 2. Zapisnik sa 10.sjednice Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine

Dobili ste u materijalima. Ima li neko potrebu nešto nadopuniti ili eventualno ispraviti. Ako nema ja predlažem da usvojimo zapisnik sa 10.sjednice Doma naroda.

Ko je za? Zahvaljujem.

Ko je protiv? Uzdržan?

Konstatiram da smo jednoglasno usvojili Zapisnik sa 10.sjednice Doma naroda Parlamentarne skupštine bosne i Hecegovine. Prelazimo na

Ad. 3. Izaslaničko pitanje izaslanika Tomislava Limova, pod

a) Analiza stanja u kaznenim zavodima na području Bosne i Hercegovine i utvrđivanje obveza koje moraju biti ispoštovane na temelju međunarodnih standarda i odgovarajućih konvencija i pod

b) Kolika i koji su povratnici imenom i prezimenom po povratku, u prijeratna prebivališta stalno zaposleni u javnim poduzećima Elektroprivreda, Pošta i telekomunikacije Herceg Bosne i Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, te u domovima zdravlja na području slijedećih općina; Zvornik, Višegrad, Derventa, Teslić, Bugojno, Travnik, Kakanj, Stolac, Glamoč i Čapljina.

Gospodine Limov, mislim da će nam evo dati uvodno, pa ga pozivam. Gospodine Limov izvolite, u raspravu.

TOMISLAV LIMOV

Hvala, ja se nadam da ćemo prvo pod a) pa onda pod b). Izaslaničko pitanje o stanju i odnosima u kaznenim zavodima na području Bosne i Hercegovine postavio sam prije svega s namjerom da osvjetljavanje ove problematike bude povod angažmanu svih relevantnih subjekata u našoj zemlji uključivo i ovu Parlamentarnu skupštinu, da se ispoštuju svi standardi predviđeni odgovarajućim međunarodnim konvencijama.

Naime, poznato je da je Bosna i Hercegovina potpisnica uz ostalo i Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, a 12. srpnja 2002.godine potpisana i po tom ratificirana, te 11.studenog iste godine, stupila na snagu Evropska konvencija o zaštiti od mučenja i nehumanog

ili ponižavajućeg postupka ili kažnjavanja. Upravo ova druga konvencija uvodi sustav kontrole na licu mjesta i podržava dijalog između državnih zvaničnika i članova Multidisciplinarnog međunarodnog i Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja poznatog kao Komitet za sprečavanje mučenja ili jednostavno CPT.

Rečena Konvencija obvezuje sve članice a samim time i Bosnu i Hercegovinu na osiguravanje viših standarda u zatvorima i pritvorima. Potpisujući ove konvencije Bosna i Hercegovina je preuzela uz ostalo i obveze omogućavanja pristupa informacijama o mjestima gdje se drže osobe lišene slobode, kao i osiguranje drugih informacija vezanih za pritvorenike i zatvorenike u pogledu uvjeta u kojima izdržavaju kazne, i procedure postupanja s njima. Komitet za sprečavanje mučenja, propisao je standarde za uvjete u kojima se izdržavaju kazne pritvora i zatvora. S tim standardima i radom CPT-a upoznate su krajem ožujka 2003.godine entitetske vlasti i djelatnici u kazneno-popravnim zavodima na Seminaru koji je osiguralo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, u suradnji sa Sarajevskim uredom Vijeća Evrope. Nakon ovog seminara, a takva je inače uobičajena praksa, Vijeće Evrope je za 27. travnja ove godine najavilo zvaničnu posjetu našoj zemlji Komiteta za sprečavanje mučenja. Kao što sam u uvodu naznačio, moje izaslaničko pitanje imalo je pored ostalog i namjeru mobiliziranja nadležnih domaćih dužnosnika, kako bi spremno dočekali posjetu Komiteta za spriječavanje mučenja, kao tijela Vijeća Evrope.

Izaslanstvo tajništva Komiteta za spriječavanje mučenja je željelo razgovarati s državnim ministrima sigurnosti i pravde, kao i entitetskim ministrima pravde unutarnjih poslova i zdravlja, te višim službenicima ovih ministarstava zaduženih za zatvore, policiju i psihijatrijske institucije. Uz to izaslanstvo se namjeravalo sresti s časnikom za vezu, određenim od strane Vijeća ministara kao i časnicima za vezu oba entiteta.

Kako su protekle sve ove aktivnosti, ko su časnici za vezu i kakve su dojmove ponijeli sudionici razgovora, nije mi poznato, ali da je sreće kao što nije ova bi Parlamentarna skupština već bila upoznata s tijekom i rezultatima ove aktivnosti. Nedaj bože da su se naši ministri i ostali dužnosnici odnosili prema gostima iz Vijeća Evrope, članovima Komiteta za spriječavanje mučenja kao prema nama izaslanicima koji postavljamo pitanja, jer bi to bilo katastrofalno predstavljanje Bosne i Hercegovine, kao jedne od najmlađih članica Vijeća Evrope. Sredinom travnja o.g. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice je sačinilo informaciju o stanju ljudskih prava, osoba na izdržavanju kazni. Ministar Kebo je 16. travnja uputio ovu informaciju Vijeću ministara, s molbom da ista bude uvrštena u dnevni red naredne sjednice Vijeća ministara. Šta se dalje događalo nije mi poznato.

U ovoj informaciji su date ocjene o stanju u kaznenim zavodima u Zenici, Tuzli, Mostaru, Doboju i Foči. Ja ovom prigodom neću prepričavati sadržaj ove informacije, ali ću iznijeti neke glavne ocjene i probleme uz napomenu da to naravno nisu moje ocjene, nego ocjene Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, a date su desetak dana prije dolaska u Bosnu i Hercegovinu prethodno spomenutog Komiteta za spriječavanje mučenja. Glavne ocjene i problemi u kaznenim zavodima su slijedeći;

Prvo, potrebe osuđenika za primarnom, sekundarnom i tercijarnom zdravstvenom zaštitom, samo su djelomično zadovoljene. Nacionalna struktura uposlenih u kazneno popravnim zavodima za područje Bosne i Hercegovine je uveliko narušena u odnosu na popis stanovništva iz 1991.godine. Ishrana prema Pravilniku o ishrani osuđenih osoba zadovoljava standarde propisane zakonom, dakle na papiru je sve ok ali u stvarnosti zatvorenici se u glavnom tuže na količinu i kakvoću hrane i nepostojanje fizičke odvojenosti odnosno uopće ne postojanje kuhinja sukladno

vjerskim zakonima. Četvrto, smještaj ne zadovoljava evropske standarde u pogledu kvadrata po osuđeniku. Dakle, problem je prebukiranost, primjerice u dvije prostorije Forenzike u Zenici smješteno je 75 osuđenika, ali i zastarjele instalacije i devastirani objekti ne zadovoljavaju standarde posebice u Zenici i Foči. Pravo na rad i naknada za rad riješeni su vrlo različito od ustanove do ustanove, dakle nestandardizirano. Ovih dana mediji su objavili informacije vezane za odnose u tuzlanskom zatvoru. Obrazovanje zatvorenika i edukacija uposlenika je na vrlo nezadovoljavajućoj razini i sedmo, zadovoljavanje vjerskih potreba osuđenika je različito, i u načelu na nezadovoljavajući način riješeno.

Uvažene kolege, izaslanici ako se sjećate ja sam svoje pitanje o stanju u kaznenim zavodima na području Bosne i Hercegovine postavio neposredno nakon poznate pobune zatvorenika u Kaznenom zavodu u Zenici. Ne dugo nakon toga dogodila se i pobuna u Kaznenom zavodu u Mostaru, što je bio svojevrsan izus pobunjeničke ili osuđeničke revolucije. Neću sad govoriti, jer je to poznato da su ovo bile prilično ne tipične pobune i nisu se odnosile na ove elemente o kojima je Informacija govorila i rekao sam, ja sam samo citirao dijelove ove informacije kad sam govorio o glavnim ocjenama.

Ipak ovom prigodom želim upozoriti na neke dijelove navedeno u spomenutoj informaciji u kojoj primjerice za Kazneno popravni zavod Zenica stoji, citiram – smješten u starim i dotrajanim objektima i uvjeti smještaja osuđenika su dalko ispod evropskih standarda, ali i standarda propisanih domaćim zakonima, citat završen. To pokazuju slijedeće činjenice uz ostalo naravno, prvo u prethodno spomenutom odjelu za provođenje mjera sigurnosti psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, dakle to je ovaj poznati odjel forenzike smješteno je 75 osuđenika u 2 prostorije u kojima nema ni minimalnih uvjeta.

Drugo, konstatirani su slučajevi reketiranja osuđenika. Treće, konstatirano je uzajamno premlaćivanje osuđenih osoba, četvrto, osuđenici srpske i hrvatske nacionalnosti su izloženi fizičkom i psihičkom zlostavljanju od strane ostalih osuđenika, i peto nema opreme za pripremu hrane od svinjskog mesa, znači u nabavku prema nekim izračunima je trebalo izdvojiti 37.323,00 KM. Na temelju svega što sam ovdje iznio i sukladno obavezama koje Bosna i Hercegovina mora ispuniti ako želi, a želi postati članica Evropskih i Euroatlanskih asocijacija, ja predlažem da Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine usvoji slijedeće zaključke, s ciljem naravno ispunjavanja uvjeta u kazneno-popravnim zavodima na području Bosne i Hercegovine utvrđenih u međunarodnim konvencijama koje sam prethodno naznačio.

Prvo, Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine obvezuje Vijeće ministara, odnosno resorna ministarstva pravde, ljudskih prava i izbjeglica da u suradnji sa entitetskim ministarstvima kao i županijskim ministarstvima pravde u roku od 90 dana, predlože Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine na razmatranje i usvajanje državnu strategiju stvaranja uvjeta za ispunjavanje standarda u kaznenim zavodima na području Bosne i Hercegovine propisanih Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, Evropskom konvencijom o zaštiti od mučenja i nehumanog i ponižavajućeg postupka ili kažnjavanja, kao i o uvjetima propisanim od strane Komiteta Vijeća Evrope za sprečavanje mučenja, te odgovarajućim domaćim zakonima i drugim propisima.

Drugo, Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine obvezuje Ministarstvo pravde da u suradnji sa entitetskim i županijskim ministarstvima pravde u roku od 120 dana u parlamentarnu proceduru uputi cjelovit program implementiranja državne strategije, stvaranja uvjeta za ispunjavanje standarda u kaznenim zavodima na području Bosne i Hercegovine, kojim će pored ostalog biti razrađeni uvjeti i načini adaptacije postojećih kazneno-popravnih zavoda s ciljem

da oni po kvalitetu, broju i kapacitetu zadovoljavaju evropske standarde, a prioritet na tome planu treba imati kazneni zavodi u Zenici i Foči.

Treće, Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH obvezuje Ministarstvo pravde BiH da putem entitetskih ministarstava pravde i uprava u kazneno-popravnim zavodima osigura redovito klasificiranje osuđenih osoba posebice maloljetnih izvršitelja kaznenih djela, te da odgovarajućim programima omoguće resocijaliziranje osuđenika kroz rad i ostvarivanje prava na naknadu za taj rad.

Četvrto, Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH obvezuje Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine da u roku od 6 mjeseci razriješi problem Odjeljenja za sprovedbu mjera sigurnosti prihvatilijskog lječenja i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi tj. u Odjelu forenzike KP Zenica razradi i inicira izgradnju Sustava izvršavanja prekršajnih sankcija posebice kada se novčana kazna zamjenjuje kaznom zatvora. Primjerice oblicima obvezatnog društveno korisnog rada i slično, u roku od 6 mjeseci nacionalnu strukturu uposlenika u svim kazneno-popravnim zavodima na području Bosne i Hercegovine uskladi s popisom stanovništva iz 91.godine, osigura i ujednači zdravstvenu zaštitu sukladno zakonu i potrebama osuđenika, osigura da svi osuđenici dobivaju hranu koja će po količini i kakvoći biti usklađen s odgovarajućim pravilnikom, te da se osigura fizička odvojenost kuhinja sukladno vjerskim potrebama osuđenika, osigura redovito zadovoljavanje vjerskih potreba zatvorenika, osigura provedba odgovarajućih obrazovnih programa za zatvorenike i permanentno stručno osposobljavanje za uposlenike kaznenih zavoda, osigura smještajne uvjete po evropskim standardima u pogledu kvadrature i sadržaja infra strukture. Zatim Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH obvezuje Ministarstvo pravde i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice da prate ostvarivanje strategije i programa, te da o njihovom implementiranju redovito, najmanje 1 puta godišnje u obliku pisane informacije izvjestie Parlamentarnu skupštinu BiH, osiguraju permanentni monitoring stanja ljudskih prava u kaznenim zavodima osoba lišenih slobode i osuđeniciima, te da o tome redovito najmanje 1 puta godišnje u pisanom obliku izvjestie Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine, odrede i stvore uvjete za rad stalnog časnika za vezu s ciljem ostvarivanja što tješnje suradnje s Komitetom vijća Evrope za sprečavanje mučenja.

Predlažem isto tako da ukoliko se usvoje ovako koncipirani zaključci da se isti dostavi Zastupničkom domu, sa sugestijom da i oni razmotre ove zaključke i eventualno onda kao Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine idemo u aktivnost na stvaranju uvjeta za ispunjavanje svih ovih standarda predviđenih odgovarajućim konvencijama. Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodine Limov. Evo čuli smo od gospodina Limova, on je samo, jeste pod a), on je išao i konkretno sa prijedlogom zaključaka, želi li neko se uključiti u raspravu o ovom pitanju? Gospodin Brka. Brka izvolite.

OSMAN BRKA

Uvaženi članovi Kolegija, uvžene kolege, uvaženi članovi Ministarskog vijeća i gosti, novinari, ja osjećam potrebu da ovdje kažem nekoliko riječi podržavajući gospodina Limova upravo zbog toga što sam u prošlom sazivu Parlamentarne skupštine bio predsjednik Komisije za ljudska prava imao sam prilike u prošlom sazivu da kao član Komisije obiđem 5 kaznenopopravnih zavoda u Bosni i Hercegovini. Između ostalog obišli smo u Sarajevu, u Mostaru, u Zenici, u Foči i ja bih mogao potvrditi mnogo od ovoga što je rekao gospodin Limov da

je to tako. Međutim ja sam izašao ovdje da kažem jednu činjenicu na koju smo mi posebno obratili pažnju kad smo posjećivali te kaznenopopravne domove jer men je lično jako interesovala činjenica zbog čega jako puno ljudi ubijaju. I u svakom kaznenopopravnom domu tražio sam od upravnika da razgovaram s ljudima koji su ubili. I razgovarao sam u svakom od tih domova, i došao sam do jedne nepobitne istine, činjenice. Svi s kojim sam razgovarao koji su ubili u 99% slučajeva rekli su da su bili pod dejstvom alkohola. To je jedna frapantna činjenica koju smo mi iznijeli na Konferenciji za štampu koju smo organizirali poslije tih svih posjeta, i tad smo apelirali i ja evo zbog toga sam izašao. Apelirali na javno mjenje, na medije a sad govorim evo i za čitavo društvo da kako god vodimo jednu kampanju da trošimo domaće, da društvo povede jednu kampanju protiv alkoholizma, od vrha države do svih državnih organa da pokušamo da spriječimo tu mogućnost da do toga dolazi. To je jedna vrlo široka lepeza aktivnosti koju društvo treba da organizira. Međutim, taj naš apel u tom vremenu prošao je vrlo tiho, vrlo mirno ja nisam primjetio čak ni u jednoj novini ni na jednoj televiziji da je oko te činjenice neko poveo razgovor nekad. Mi smo zemlja u to sam siguran jer sam malo putovao po svijetu pa sam malo vidjeo kako je u drugim državama, mi smo zemlja gdje je alkohol moguće kupiti na svakom čošku, svakom djetetu i svakom, svakom božijem robu koji hoće da ga uzme. To nigdje na svijetu nije tako. To znači trebamo povesti nekakvu aktivnost u tom pogledu da onemogućimo te pojave. I ja zaista ovaj htio bih da dam svoj doprinos da ovaj parlament da svoj doprinos u toj borbi za zaštitu ljudi da ne dođu u tu situaciju da budu kažnjavani i da onda ubijaju je li, sad da ne govorim o saobraćajnim nesrećama, da ne idem dalje.

Izašao sam zbog toga da kažem da trebamo da povedemo tu jednu vrlo ozbiljnu aktivnost u borbi protiv alkoholizma koja bi morala nek za 10% za 20% doprinese poboljšanju situacije u tom pogledu, to će biti ovaj, to će biti veliki korak, veliki korak naprijed. I još samo jednu stvar bih htio da podcrtam. U razgovoru sa svim rukovodstvima u kazneno popravnim domovima, već smo primjetili određene stvari koje se mogu riješiti samo s ljudskim faktorom, od ljudi koji su tamo odgovorni za to. Mi smo ukazivali neke stvari i oni su to prihvatili ali meni je veoma drago recimo upravnik kazneno popravnog doma u Banja Luci je sve naše sugestije prihvatio kao dobronamjerne i rekao da će ih zaista ugraditi u ovaj, u organizaciju tog kazneno popravnog doma. To je rekao i upravitelj u Mostaru isto tako. Odnosi se na one vjerske slobode, mogućnost, mogućnost ovaj, koju treba država da obezbjedi svakom građaninu bez obzira i ovaj, što on izdržava svoju kaznu, i još jednu stvar bi ovdje pocrtao i stim bi završio da ne uzimam puno vremena.

Zdravstveno osiguranje takođe vrlo često tih ljudi zavisi od ljudi u upravama tih domova. Ja sam mislio jednom karakterističan slučaj ja ću ga ovdje ponoviti. Jedan zatvorenik rodom iz Miljevine a u fočanskom zatvoru mi se žalio da je oslijepio na jedno oko zbog glaukoma, potpuno oslijepio, i da mu prijete da oslijepi na drugo oko vrlo brzo a ne daju mu da ide iz Foče u neki drugi zatvor blizu nekoj zdravstvenoj ustanovi. Mislim da je to, da to ovaj takve stvari se ne smiju dešavati i da ovo društvo mora tim ljudima obezbjediti jednu adekvatnu zaštitu kolika je moguća, ali da ima, da postoji dobra volja da se to uradi. Hvala vam velika.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Brki. Gospodin Čengić.

HASAN ČENGİĆ

Gospodine predsjedavajući, koristim priliku da se kolegi Limovu najiskrenije zahvalim na iniciranju ove tačke dnevnog reda, na izvanredno dobro pripremljenom uvodu i informacijama koje nam je dao i posebno na vrlo opsežnom i sistematično prijedlogu zaključaka. Moram priznati da

prije ovoga nisam imao namjeru o ovome diskutirati, međutim njegovo uvodno izlaganje me apsolutno potaklo na ovo i želim kazati slijedeće.

Pitanje o kome ovog časa razgovaramo je jedno vrlo značajno pitanje. Na moju sreću ili nesreću imam i lično iskustvo sa ovim i mogu reći da je moj osobni stav, da pitanje demokratičnosti jedne zemlje i odlučnosti zemlje da poštuje ljudska prava najlakše i najpreciznije se mjeri upravo u odnosu države prema onima koji su prekršili zakon i koji zbog toga izdržavaju određenu kaznu. Iz onoga što sam mogao čuti iz ovog uvodnog izlaganja gospodina Limova mogu reći slijedeće;

Mi smo uspjeli proći kroz stravičan rat, mi smo uspjeli promijeniti strukturu države, mi smo promijenili njezin sadržaj ali imam dojam da smo skoro u cjelosti zadržali odnos prema zatvorima i zatvorenicima, što je zapravo nevjerovatno i nedopustivo i što je suprotno osnovnim principima ovako zamišljene i ovako postavljene države.

Oko rasprave o poziciji zatvorenika možda neko ko je malo stariji, ko bolje pamti može se sjetiti da je i ona bivša država u posljednim godinama došla pod strašan udar Međunarodne zajednice da li zaista tendenciozno ili s pravom ali je došla pod strašan udar Međunarodne zajednice zbog pozicije zatvorenika i zbog činjenice da se tamo decenijama nije ništa mijenjalo. Koliko ja vidim od reformi koje su izvršene 86. 87.g. tehničkih reformi u nekim od zatvora, ništa se do danas nije uradilo osim što je, što su i zgrade i instalacije zastarjele, pa time uvjeti još više otežani.

Iz tog razloga smatram, da ova današnja rasprava zapravo treba da bude nešto što je trebalo da se uvrsti u program rada Vijeća ministara, nešto što bi trebalo obavezati Vijeće ministara a po tom i entitetske institucije, od ministarstava pravosuđa ka na niže da preduzmu posebne mjere. Ja nemam nikakvih zabluda oko toga da ova priča košta. Da bi se promijenilo ovo stanje treba uložiti dosta. Međutim, ako se ne promjeni ovo stanje, onda mi zapravo uopće ne pristupamo iskreno priči o demokratiji, o ljudskim pravima, o pravima itd. Na žalost mi smo sebi dopustili da kad nas za nešto Međunarodna zajednica ne proziva dovoljno snažno da mi nastojimo da o tome i ne mislimo a kamoli da o tome radimo. Pošto je očito Međunarodna zajednica identificirala neke prioritete koji se možda odnose na širu populaciju koji se Međunarodnoj zajednici čine prioritetnim, mi smo ovo na neki način stavili po strani. Iz tog razloga želim kazati da je nedopustivo, da stanje koje sada tamo vlada dakle, od prenatrpanosti prostora, od toga da ne postoji u suštini nikakav kvalitetan program koji bi vrlo ružne riječi resocijalizacija, prevaspitavanje dakle to su vrlo ružne, vrlo neprihvatljivi pojmovi jer tamo među ljudima koji se nalaze na izvršavanju kazne ima ljudi koji su intelektualci, dakle koji su diplomirali na univerzitetima, ima ljudi koji su vršili različite poslove vrlo ozbiljne često odgovorne, ima ozbiljnog svijeta koji je izvršio ubistvo na mah, ima ovoga i onoga itd. na kraju krajeva niko nije imun da napravi grešku, a neko napravi toliko veliku grešku da se onda sudari sa zakonom, nečija druga nije tako velika da se sudari sa zakonom itd.

Međutim, mi smo dakle bili spremni da prihvatimo osnovno pravilo i osnovni standard Evrope da idemo prema ukidanju smrtne kazne a istovremeno smo sada omogućili da zapravo držimo uvjete u zatvorima takve da su oni toliko nehumani, da su toliko nehumani da zapravo postavljamo pitanje je li zapravo na istoj liniji logike ukinuti smrtnu kaznu i držati ljude u uvjetima koji su neprihvatljivi. Dakle, od ograničenja prostora, od obaveznog rada što je nedopustivo, nedopustivo je zatvorenika tjerati da radi, apsolutno nedopustivo. Druga je stvar što je naša psihologija, psihosociologija i sve ostalo, ostalo na takvom nivou od prilike 48. do 52.godine, kad se je smatralo da radnim akcijama, udarnim brigadama i sličnim obaveznim i prisilnim radovima možemo promijeniti i psihologije i sociologije, što se je pokazalo ne mogućim ni u socijalizmu koji

je imao sisteme i mehanizme da kontrolira ne pojedince nego čitava društva i čitavu državu, pa je opet bilo ne efikasno a pogotovu u ovom dakle, jednom potpuno drugom sistemu u sistemu pluralizma općeg pluralizma dakle, nedopustivo je da neko ko je osuđen na kaznu mora raditi. On mora imati pravo da odabere hoće li raditi ili neće raditi. On mora imati pravo da kada odabere da radi da odluči poslije toga da ne radi. Činjenica da je država odlučila da napravi red, znači da je država odlučila da se pobrine da oni koji su prekršili zakon da imaju uvjete u kojima više neće kršiti zakon, ali istovremeno da imaju ljudske uvjete za život.

Iz tog razloga smatram da inicijativa uvaženog kolege Limova izvanredno važna i da se ona ne može završiti bilo kako dobro pripremljenim i jasnim zaključcima ovoga doma, nego ona mora da bude dio strategije, ona mora da bude dio programa rada Vijeća ministara i Vlada od oba entiteta i ona mora da bude permanentna obaveza koja će naravno iziskivati i izdvajanje sredstava. Druga je priča u tome i drugo je pitanje što zapravo kao društvo opet na čelu sa Vijećem ministara trebamo preduzeti niz aktivnosti koje na žalost ne preduzmamo ni blizu kroz medije, kroz školu, kroz obrazovanje, kroz javne nastupe u kojima ćemo činiti što je mogće više da smanjimo uvjete koji dovode do kriminaliteta i do kriminalnih prekršaja, ali to nikako ne isključuje i ne ukida obavezu države da izvrši svoje obaveze dakle, i poštujući domaće zakone, i poštujući međunarodne norme i propise i konačno poštujući principe države onakve kakva je zacrtana.

Zbog činjenice da je gospodin Limov podnio prijedlog zaključaka koji je vrlo sistematičan, koji je vrlo temeljit, koji pokazuje njegovo izvanredno poznavanje ove problematike, i zbog činjenice da niz prijedloga podrazumjeva zapravo i značajna, zaista značajna investiranja od sada i u buduću i kako mi nismo imali priliku kao poslanici u ovom domu ili zastupnici da vidimo ove zaključke ranije, ja bih zamolio kolegu Limova da prihvati ovu moju sugestiju i da ovaj svoj prijedlog zaključaka možda definira na slijedeći način.

Dakle, da ove prijedloge zaključaka koje je on danas iznio ovdje povodom ove tačke, uputimo na Ustavno-pravnu komisiju, koja je koliko sam ja razumio u ovom domu nadležna za ova pitanja kako bi ona eventualno, eventualno dala određene sugestije i dopune i da onda se takav prijedlog zaključak koji će biti usvojen na toj Komisiji pojavi na prvoj narednoj sjednici Doma, da se o njemu izjasnimo i da ga svakako prihvatimo. Bilo bi možda korisno da se na neki način malo prodiskutira na toj Komisiji sa predstavnicima Vijeća ministara koji se bave ovim pitanjima na koji način se to može predati od samih rokova i termina koji su predloženi. Ja navijam da se svi, da ne podržavam da se sve to dogodi u ovim rokovima možda nešto ne može a nešto bi svakako moralo i također smatram da bi bilo, da bi bilo zaista neophodno da kad se ovi zaključci prihvate na ovom domu da se na bilo koji način ili kolega Limov da zamoli nekoga od svojih kolega na Predstavničkom domu, ili Kolegij našeg doma da zamoli Kolegij drugog Doma da se ova tačka uvrsti na dnevni red Predstavničkog doma i da imamo jedinstvene zaključke kako bi smo onda mogli dakle, doći do jednog akcionog plana koji je u suštini sadržan u predlozima zaključka gospodina Limova i na taj način da krenemo u aktivnosti koje bi morale da dadnu rezultate u vrlo skorom vremenu. Hvala lijepa.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodine Čengiću. Ima li još neko zainteresiran za raspravu? Ovdje imamo i konkretno, znači imamo prijedlog zaključaka od gospodina Limova i imamo i jednu ideju od gospodina Čengića. Gospodine Limov kako ste vi predlagatelj ovih zaključaka šta mislite vi o ideji gospodina Čengića kako da ovo privedemo, izvolite.

TOMISLAV LIMOV

Prije svega hvala gospodinu Čengiću na konstruktivnom prijedlogu meni je forma manji problem, meni je bitno da ova problematika dobije tretman koji zaslužuje, a da li ćemo mi danas se izjašnjavati o zaključcima ili na narednoj sjednici to je manje bitno s tim da ja upozoravam a već smo jednu točku dnevnog reda a to je sigurnosna politika Bosne i Hercegovine skinuli sa dnevnog reda, time ne samo da smo zakasnili u odnosu na Zastupnički dom koji svojim zaključkom utvrdio 90 dana kao rok za popravku tog dokumenta, nego treba imati na umu i činjenicu da mi smo obećali da ćemo do kraja godine stvoriti uvjete i očekujemo da ćemo sredinom naredne godine biti primljeni u Partnerstvo za mir, kako ja osobno smatram da nema razloga odgađat međutim ukoliko većina tako misli nemam ništa protiv dakle, stvar je opredjeljenja.

Bitno je da problematika ide i da se zaključci, da se ljudi o zaključcima izjasne danas ili idući put.

VELIMIR JUKIĆ

Pa evo ja ne znam, mislim da bi bilo, da onda prihvatimo znači da komisija nadležna to je Ustavno-pravna ove zaključke prouči i da ih onda na slijedeću sjednicu, jeste u formi zaključaka Doma prosljedi na slijedećoj sjednici. Izvolite gospodine Čengiću.

HASAN ČENGIĆ

/nije uključen mikrofoni/

VELIMIR JUKIĆ

Jeste, jeste da dođe svakako. Dobro evo onda smo se složili da se formalno izjasnimo znači za ovaj zaključak, znači da ove zaključke gospodina Limova idu na našu komisiju kako bi ih ona razmotrila, dala svoje mišljenje i onda da to za narednu neku sjednicu na usvojenje.

Ko je za? Zahvaljujem.

Obzirom da smo jednoglasno usvojili ovaj zaključak idemo pod b). Gospodine Limov ponovo vi.

TOMISLAV LIMOV

Dakle, stjecajem okolnosti evo ponovo sam u prigodi, ja predlažem istu metodologiju dakle, isti pristup da iznesem određenu argumentaciju a onda da predložim zaključak, eventualno da se dogovorimo o pravcima naše dalje aktivnosti, naime pod ovom točkom pod b) je predviđena jedna od najaktualnijih tema i jedan od najvažnijih projekata u pozdejtonskoj Bosni i Hercegovini, možda bi bilje bilo da sačekam, e mogu li gospodine predsjedatelju?

VELIMIR JUKIĆ

Izvolite, naravno.

TOMISLAV LIMOV

Hvala lijepo. Koristim prigodu prije nego nastavim da izrazim zadovoljstvo što je doministar Marinović nazočan ovoj sjednici jer se radi o problematici koja je u ingerenciji prije svega Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice. Naime, jedan od najvažnijih projekata u pozdejtonskoj Bosni i Hercegovini je povratak prognanih, izbjeglih i raseljenih odnosno, provedba Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma kao jednog od temeljnih pred uvjeta političkog stabiliziranja Bosne i Hercegovine, a ja bih rekao i regije Jugoistočne Evrope u cjelini. Svjesno toga značenja Vijeće ministara je već u prethodnom sazivu, odnosno njegovo nadležno Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice krajem prošle 2002.godine, pripremilo dokument strategija Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma.

Sastavni dio rečenog dokumenta i akcijski plan njegovog implementiranja, aktualno Vijeće ministara odnosno Resorno ministarstvo je prihvatilo naznačene dokumente kao svoje i preuzelo obvezu realiziranja strategije, dakle i plana povratka.

Moje izaslaničko pitanje, uvaženom ministru Kebi odnosno Vijeću ministara izravno izvire iz ovog dokumenta strategija povratka i odgovor na njega je po mnogo čemu sudbonosan za našu budućnost. Ja vjerujem u to da postojanje Bosne i Hercegovine ima smisla samo ako je ona dakle, Bosna i Hercegovina multinacionalna, multikonfacionalna i multikulturna. Za mene nema dileme da takva multi Bosna i Hercegovina ovisi pored ostalog posebice o povratku ili bolje reći o tome koliko se i koliko će se na svoja ognjišta stvarno vratiti onih a takvih je bilo više od 2 miliona, koji su u onom suludom radu rastjerani od strane koji su kreirali političku stvrnost tada u Bosni i Hercegovini.

Prema nekim podacima na području Bosne i Hercegovine je prognano 67% Hrvata, 63% Bošnjaka i 49% Srba. Za moje insistiranje na ovoj problematici motivirala su me prije svega 2 razloga. Prvo bez povratka nema istinske reintegracije Bosne i Hercegovine, i drugo bez zapošljavanja povratnika nema održivog povratka. Prema podacima UNHCR-a od Dejtonskog mirovnog sporazuma do kraja lipnja tekuće godine na svoju imovinu vratilo se 959.595 prognanih, od čega u Federaciji 701.409 i u Republicu Srpsku 253.512 a u Distrikt Brčko 20.674 povratnika. Da su bogdo ove brojke točne, i da se stvarno toliko ljudi vratilo. Na žalost implementirani imovinski zakona i stvarni povratak u praksi su u ogromnom raskoraku. Ali čak i da su točne ove brojke ne bi bilo razloga za radovanje jer to nije niti polovica onih koji su rastjerani. Sedamipo godina nakon potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma, mi još nismo čak ni vratili ljudima ono što im je oteto, opljačkano i uništeno. Od samo vraćene kuće ili vraćenog najčešće devastiranog stana, ne može se živjeti. Povratak je uglavnom novi jad i patnja. On ne može biti održiv ako ljudi ne rade i ako od svoga rada ne mogu živjeti.

Država na svim razinama njezine organizacije od Bosne i Hercegovine preko entiteta, županija do općina uglavnom se prema povratnicima odnosi kao davatelj socijalne pomoći, umjesto da im omogući da rade tamo gdje je ona dakle, država vlasnik ili kako se to uobičava reći većinski vlasnik. Dakle, od organa uprave, javnih poduzeća, fondova do ustanova i državnih poduzeća.

S povratnicima političari godinama manipuliraju, igraju se s njima kao brojkama. Nedavno je prigodom posjete ministra Kebe Republici Hrvatskoj objelodanjen podatak da u Republici Srpskoj, dobrim dijelom u imovini protjeranih Bošnjaka i Hrvata živi 24.000 Srba izbjeglih ih Hrvatske koji žele da se vrate na svoju imovinu. Neki podaci čak govore i o tome da ih ima preko 35.000.

Hrvatski ministar Čačić tvrdi da svega 2.600 Srba koji su sada u Bosni i Hercegovini žele povratak na svoju imovinu u Hrvatskoj. Ja znam da samo u Prijedoru živi oko 700 obitelji koje su prognane iz Hrvatske. Ovaj primjer ipak govori o tome da se sa brojkama može manipulirati na različite načine. Rezultati zapošljavanja povratnika ja ću u jednoj rečenici u riječi reći su katastrofalne.

Zato je odgovorna prije svega naša vlast na svim razinama organiziranja. Ima naravno odgovornosti Međunarodne zajednice ali za sudbinu povratnika krivci su isključivo oni političari kojima u pravilu ti povratnici daju svoj glas. Katastrofalni rezultati u zapošljavanju povratnika su ja mislim ključni razlog zbog kojeg mi ministar Kebo nije odgovorio na izaslaničko pitanje. Ja sam kao ilustraciju tražio podatke za 10 općina iz različitih dijelova Bosne i Hercegovine. Tražio sam podatke za svega 3 javna poduzeća Pošta, telekomunikacije, Elektroprivreda i jednu ustanovu Dom zdravlja odnosno domovi zdravlja u 10 odabranih općina. Pošto ministar nije odgovorio a znam da je u međuvremenu posjetio neke od općina za koje sam tražio podatke, možda je i danas bila dobra prigoda da ministar na odgovarajući način prezentira te podatke jer pretpostavljam da je ipak postavio ova pitanja u općinama u kojima je boravio. Da bih ja došao do kakvih takvih iole egzaktnih podataka, obratio sam se za pomoć udrugama povratnika, a s predstavnicima nekih od njih sam izravno razgovrao.

Naravno, i ja sam boravio u nekim općinama u kojima sam dobio podatke. Ovom prigodom iznjeću kao ilustraciju stanja, dio podataka kojima raspolazem odričući se unaprijed pretenzija da to učinim na nekakav metodološki i sistematičan način.

Prvo, prema UNHCR-ovim podacima od potpisivanja Dejtonskog sporazuma do kraja svibnja ove godine, vratilo se na svoje ili bolje reći vratilo se u svoje 592.002 bošnjaka, 292.762 srbina, 124.257 hrvata i 7.650 ostalih državljana u Bosni i Hercegovini.

Drugo, broj povratnika u samo nekim općinama je slijedeći; Zvornik 12.000 uglavnom Bošnjaka, Bratunac 2.500 obitelji Bošnjaka, Srebrenica 2.500, Bjeljina 9.300 Bošnjaka i Hrvata, Drvar 8.000 srba, Glamoč 4.900 Srba i Bošnjaka, Bugojno 9.200 Hrvata 2.800 Srba, zatim Čapljina oko 5.000 Bošnjaka i Srba itd. A koliko ih je zaposleno prije svega kao što sam rekao u smislu ilustracije u Elektroprivredi i domovima zdravlja, 1 u Drvaru u Elektroprivredi, 1 doktor u bolnici u Bjeljini, 9 Hrvata u Pošti u Bugojnu, kako su mi rekli za 6 zaposlenih odnosno 9 u Livnu, rekli su mi doduše i kao kompenzacija smatram da ovaj izraz nije primjeren ali evo spomenuo sam ga izvorno kako su meni obrazložili. Zatim u Čapljini i Stocu, Zvorniku, Glamoču, Tesliću, Kaknju nitko, i organima uprave i drugim državnim firmama nije ništa bolje. Primjerice Tvornica obuće Drina u Zvorniku 11 povratnika, Tvornica Finvest Drvar 130, Općinska uprava Drvar 40 i sl. Generalno gledano procentualno je najslabiji povratak u istočnu Bosnu, u općine Višegrad, Rudo, Čajniće, Rogatica i Foča. Zatim u Posavinu u regiju Banja Luka, istočnu Hercegovinu. Ilustrativni su podaci primjerice da se na područje banjalučke biskupije vratilo svega 3% prijeratnih stanovnika katoličke vjeroispovjesti, da je u Srebrenici obnovljeno svega 10% kuća, da u Drvaru hrvatski prognanici srednje Bosne imaju posao, nemaju kuću, dok istovremeno u tom istom Drvaru domicilni Srbi imaju kuće i stanove ali nemaju posao, da se u dobojsko naselje Maklinovac još 1996.godine vratilo 1.220 Bošnjaka u 274 obnovljene kuće, ali im ni danas nisu razminirana imanja, da je 65.000 ili 52% prijeratnih žitelja Mostara u vlastitom gradu na određen način građani drugog reda, da se u Konjicu od 16.000 prijeratnih žitelja Hrvata i Srba vratilo svega 2.623, da je u Kaknju 50 povratničkih kuća i dalje prazno, da Fata Orlović sa svoje njive ne uspijeva skloniti bezpravno rekao bih kabadahijski sagrađenu pravoslavnu crkvu, da se u Sarajevu zaposlilo svega 2% povratnika, da je među 17.000 povratnika u Sarajevu svega 3% mladih od 30 godina, da je u Sarajevu smješteno 40.000 prognanih iz istočne Bosne od čega 10.000 u Općini Novi grad, da u

Sarajevu danas živi oko 20.000 Hrvata ili 1/3 prijeratnih žitelja, da u općinskoj vlasti i javnim poduzećima u Sarajevu radi svega 3% Hrvata, da u tom istom Sarajevu mjesečno prosječno umire kako neki javno iznose 30 Hrvata a rađa se 8 do 10, da je u Bosanskoj Posavini 24.000 stambenih jedinica sa 80% oštećenjem, obnovljeno manje od 1.000, da se u tu istu Bosansku Posavinu koja je prije rata u 9 općina živilo 163.000 Hrvata dakle, više nego u cijeloj zapadnoj Hercegovini, zadržalo ili se vratilo jedno svaki peti ili u najboljem slučaju četvrti itd.

Ja znam da je problem povratka i jedno od najkompleksnijih pitanja našeg društva i naše države. Znam i to s kojim su sve problemima povratnici suočeni. Taksativno ću samo nabrojati neke u čije se rješavanje što žurnije i učinkovitije mora uključiti Parlamentarna skupština BiH i Vijeće ministara i sve druge razine vlasti u Bosni i Hercegovini. Povratak imovine je važan, ali to pitanje nije sve što je vlast dužna riješiti, jer su povratnici pored ostalog prvo nezaposleni, u velikom broju i nisu regulirane mirovine, zdravstveno osiguranje i ne primaju socijalnu pomoć. Neki od kolega izaslanika su postavljali određena pitanja u svezi s ovim, zatim povratnici nisu zastupljeni u lokalnim i višim razinama vlasti na odgovarajući način, četvrto možda će naredni mjeseci biti ali još uvijek nije im riješen problem školovanja djece, od jučer je počeo je li nadam se da rješava na kvalitetniji način a i ova Skupština je donošenjem odgovarajućeg okvirnog zakona stvorila pretpostavke za to, peto pljačkaju im se kuće, stanovi uništava imovina, šesto u pravilu ih se nekažnjeno verbalno i fizički napada, premlaćuje, zastrašuje, siluje i ubija. Imaju problema sa osiguranjem vode, struje, telefona, cesta itd.,itd.

Neki naši političari pa i jedan dio stranaca u zadnjih, u nekoliko mjeseci ponavljaju kako je sigurnost povratnika dobra. A kakva je kod nas sigurnost pokazali su i događaji koji su nedvosmisleno potvrdili bojazan da je stvoren ambijent u kojem i u Sarajevu lete auta i autobusi u zrak, raketama se gađaju obitljske kuće, po ugostiteljskim objektima i drugim mjestima se pronalaze bombe s' upaljačem ili bez njega itd.

Ja ću navesti ovom prigodom neke rekao bih relativno svježije primjere u kojima su žrtve povratnici. Nekažnjeno pucanje rafalima automatske puške po kućama srpskih povratnika u selu Klepci Općina Čapljina ubojstvo srpskih povratnika Unsko-Sanskog kantona, višestruko miniranje ugostiteljskih objekata čiji su vlasnici Bošnjaci u Prozoru, ubojstvo starice Rabije Čaušević u Bosanskoj Dubici, gdje je pretučen povratnik Zijad Bešić i bačena bomba na kuću povratnika Hasana Ičanovića, višestruko premlaćivanje mladih zbog nošenja križeva u Katoličkom školskom centru ovdje u Sarajevu, oštećivanje kuće Stane Mičukić ovdje u Novom Sarajevu, maltretiranje i premlaćivanje i ranjavanje iz pištolja od strane bivšeg zapovjednika policije 4 mladića bošnjaka u Tomislav gradu, leci i grafiti kojima se poziva mržnju protiv islama, protiv vlaha diljem Bosne i Hercegovine počevši od Prijedora, Bjeljine, Pothuma kod Livna, Mostara, Sarajeva itd.

Šta još treba da se desi da bi mi iskreno i uglas rekli dosta. Ako svemu ovome što sam rekao dodamo i to da je teško naći primjer obnove ili izgradnje vjerskih objekata a da oko njih nije bilo incidenata, da se spomenici i vjerski objekti u pravilu nekažnjeno skrnave od Sarajeva pa dalje, svjedoci smo da je Biskup istini za volju ovo posljednje u Sarajevu na putu je da dođe do procesuiranja, da se biskup Komarica da je bio predmet svojevrsnog napada na najvišu razinu u Republici Srpskoj samo zato što je rekao istinu da se u njegovoj biskupiji do sada vratilo svega 3% Hrvata katolika, neslavni smo rekao bih svjedoci i verbalnog napada koji je taj isti biskup Komarica zajedno sa uzoritim kardinalom Puljićem doživio ovdje u Sarajevu u središtu naše države, a mi zastupnici ovog doma, izuzev časne iznimke gospodina Halida Genjca propustili smo to osuditi. Nekažnjeno se na javnim mjestima ističu stravične poruke kao što su "nož žica Srebrenica" itd.

Zbog svega izrečenoga a i zboga onoga što je u svezi s ovim a s ciljem mijenjanja stanja na bolje ja predlažem Domu naroda na usvajanje slijedeće zaključke.

Prvo, Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine obavezuje Vijeće ministara da se putem nadležnog ministarstva i drugih mjerodavnih institucija dosljedno i u kontinuitetu angažira u sprovedbi strategije i plana povratka na razini Bosne i Hercegovine, i da o rezultatima te problemima i teškoćama redovito a najmanje dva puta godišnje u pisanoj formi izvjesti Dom naroda.

Drugo, Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine zadužuje Vijeće ministara da izravno angažmanom svojih članova i putem svojih tijela prati implementirne ustavnih i zakonskih odredbi koje sve razine vlasti u Bosni i Hercegovini obavezuju da u strukturi uposlenih u državnoj, entitetskoj i kantonalnoj i općinskoj upravi, javnim poduzećima, fondovima, ustanovama i državnim poduzećima osigura nacionalnu strukturu sukladno popisu stanovništva iz 1991.godine, što će imati pozitivan efekat na zapošljavanje povratnika te da o naznačenoj aktivnosti redovito u pisanim informacijama najmanje jedanput godišnje izvjesti Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine, ali i da poduzima druge mjere na ovom planu iz okvira svoje nadležnosti.

Treće, Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine obavezuje Vijeće ministara da putem svog mjerodavnog ministarstva, koordinira aktivnost nadležnih policijskih struktura na svim razinama organiziranja u Bosni i Hercegovini kako bi bili procesuirani organizatori, izvršitelji napada na povratnike i njihovu imovinu i da o tome redovito izvješćuje javnost, a najmanje jedanput godišnje u pisanoj zbirnoj informaciji i Parlamentarnu skupštinu BiH.

Četvrto, Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine obavezuje Vijeće ministara da u okviru svojih zakonskih ovlasti pokreće pitanje političke, radne i svih drugih oblika odgovornosti, za sve dužnosnike i djelatnike uprave koji činjenjem ili ne činjenjem odnosno na bilo koji drugi način obstruiraju obveze koje proističu iz državne strategije i plana implementiranja Aneksa VII u Bosni i Hercegovini, kao i da poduzimaju odgovarajuće zakonske mjere protiv onih koji neznanjem sprečavaju ostvarivanje prava povratnika te da osiguraju procesuiranje svih onih koji kršeći propise ugrožavaju interese povratničke populacije, jer su pored ostalog stručnost i pošten pristup nezaobilazni uvjeti vraćanja povjerenja povratnika u državne institucije.

Peto, Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine se obavezuje da će realiziranjem vlastitog programa rada najmanje jedanput godišnje razmatrati problematiku povratka posebnim naglaskom na zapošljavanje povratnika i to takvom metodologijom koja će kroz usporedne pokazatelje svake godine omogućiti afirmiranje ostvarenih rezultata, jačanju odgovornosti za neučinjeno te utvrđivanje narednih zadataka koji će u praksi pokazati naše nepokolebljivo opredjeljenje za stvaranje sveukupnog ambijenta u kojem će se oživotvoriti pravo na povratak i život dostojan čovjeka.

Predlažem kao posljednji zaključak da se i ovi zaključci prosljede Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine s sugestijom da se i ovaj dom izjasni o njima pa da eventualno na jednoj zajedničkoj platformi idemo i damo impuls kvalitetnijem implementiranju ovog dokumenta. Hvala lijepa.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodine Limov. Ko se javlja za raspravu? Gospodin Čengić.

HASAN ČENGIC

Gospodine predsjedavajući, koristim ponovo priliku da se zahvalim kolegi Limovu na prije svega iscrpnoj informaciji o onome što je vezano za povratak izbjeglih i smatram da su informacije koje je on ponudio osvježile naše sjećanje ili nam zbijeno predočila sa koliko problema u ovom poslu se još uvijek susrećemo. Ja ću ipak biti ovdje vrlo jasan i kazati da smatram da su učinjeni značajni napreci u povratku, jer ja sam od svjedoka toga procesa od samoga početka kroz Parlament i međutim ti napreci potpuno dijelim ocjenu i mišljenje gospodina Limova ne mogu zadovoljiti. Dakle, možda to vrlo lijepo izgleda na papiru u statistikama pogotovo kad se iz godine u godinu pogleda kako te statistike se u smislu povratka pokazuju sve pozitivnije i pozitivnije ipak ako se pogleda druga polovina statistike koliko je bilo raseljenih i izbjeglih i koliko ih se uopće nije vratilo, onda se vidi da je ta pozitivna statistika značajno ograničena, i još uvijek nikako ne može ni iz bliza zadovoljiti nikoga da kaže da je zadovoljan.

Onaj drugi aspekt u kome je gospodin Limov govorio a to su ostale potrebe povratnika. Dakle, nemogućnost zapošljavanja, penziono i zdravstveno osiguranje ili bolje rečeno ujednačavanje kriterija za penziono i zdravstveno osiguranje, pitanje osiguravanja infra strukture za određene prostore, pitanje školovanja i niz drugih problema koji prate povratak izbjeglih su svakako važna pitanja.

Bilo bi mi drago da sam od gospodina Limova uz ove prijedloge koje je čuo dobio ili čuo i barem jednu tačku zaključaka koja bi sugerirala na izvore sredstava ili načine prikupljanja sredstava jer ja mislim da dijelim mišljenje većine a vjerujem da će se i gospodin Limov sa mnom složiti da u svakako još postojeće političke opstrukcije uz nedovoljnu sigurnost koja može biti popravljena i efikasnim radom nadležnih institucija ključni problem koji se sada postavlja pred sve one koji rade na povratku izbjeglih jeste nedostatak sredstava. On je naravno prije svega posljedica smanjivanja dotoka sredstava za ove svrhe iz inozemstva. Mi smo odavno upozoreni da će se to dogoditi. Sredstva koja su nekada dolazila su bila značajna, da li su upotrebljavana na najbolji način to je nešto drugo, ona su sada značajno smanjena i naravno moraju se tražiti alternativni putevi i izvori sredstava.

Mene je moram reći ovdje da smatram da bi ovaj prijedlog zaključaka gospodina Limova svakako trebalo dopuniti zaključkom da i naše Vijeće ministara odnosno BiH Vijeće ministara i Parlament trebaju izvršiti rebalans, rebalans budžeta u smislu povećanja izdataka za izbjeglice ali bi isto tako i obje entitetske vlade i parlamenti trebale priložiti dodatna sredstva za povratak izbjeglih ali bi trebale vjerovatno tražiti i druga sredstva. Ne vjerujem da u ovom smislu iko može biti protiv ili može smatrati da je na neki način u neravnopravnom položaju jer znam pouzdano da nepovoljna pozicija povratnika se tiče pripadnika sva tri naroda, i manje više ima veze i sa jednim i sa drugim entitetom. Istina ne u jednakoj mjeri ali je prisutna, prisutni su ti problemi prema tome svakako bi bilo dobro i korisno ove zaključke poboljšati jednim prijedlogom koji bi osnažio i sugerirao moguće izvore sredstava čak i u ovoj godini, a posebno u narednoj godini.

Slijedeća stvar je da mislim da bi uz sve ono što je gospodin Limov rekao ova informacija zbirna ili kakva god hoćete o povratku izbjeglih trebala ići na oba doma Parlamentarne skupštine svakih 6 mjeseci, dakle ne 1 godišnje. Ja znam da je to malo više posla, ali bez obzira na to s obzirom na važnost teme mislim da je to potrebno i s tim u vezi dakle, da ona uključi one aspekte koji su možda manje finansijski vezani kao što je pitanje sigurnosti, kao što je pitanje osiguravanja jednakih uvjeta za školovanje djece, kao što je pitanje dogovaranje kriterija i principa po kojima će se osiguravati zdravstvene usluge za povratnike jednako na čitavom području Bosne i Hercegovine, ujednačavanje kriterija je za isplaćivanje penzija itd.

Podsjetio bih kolegu Limova ako se dobro sjećam u Zakonu o povratku izbjeglih ili o izbjeglicama, koji je na ovoj Parlamentarnoj skupštini usvojen među ostalim imaju predviđene i sankcije za ometanje, za neizvršavanje povratka itd. i svakako bi bilo dobro da možda onaj zaključak u tom dijelu zapravo stavimo naglasak na provođenje zakona. Dakle, nema potrebe za nekim novim ocjenama ili nekim novim sankcijama jer naprosto bi bilo dobro provoditi te predviđene dakle, standarde zakonom predviđene na svim nivoima.

Dakle, smatrajući da je ovo jedna vrlo važna tema, ja se nadam da će prvi izvještaj o ovome biti dostavljen ovom parlamentu, dakle već ovoj Parlamentarnoj skupštini već za narednih 6 mjeseci koja bi podrazumjevala i zaključak faktički onoga šta je urađeno u ovoj kalendarskoj godini sa akcionim planom i sa prijedlogom kako osigurati što je moguće više sredstava a mislim da oko toga treba potražiti i dodatne izvore sredstava. Hvala lijepo. Smatram da zaključke iz kojih su predloženi možemo već sada usvojiti možda uz par ovih primjedbi i dopuna nema potrebe da ih odgađamo.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Čengiću. Ko želi govoriti u ovoj raspravi? Nema više prijavljenih. Ja predlažem da se izjasnimo o ovim zaključcima a gospodin Čengiće ako ste imali nešto konkretno molio bih da ide, ako ne da usvojimo zaključke gospodina.

HASAN ČENGIC

Ja bi samo ono da se doda oko rebalansa budžeta

VELIMIR JUKIĆ

Za finansiranje. Gospodin Spasojević

ZORAN SPASOJEVIĆ

Ja se izvinjavam što izlazim i podržavam ovu diskusiju i jednu i drugu ali smatram da i ovi zaključci isto treba da prođu kroz Komisiju i da ih dobijemo da lijepo Komisija doda oduzme itd. da bi imali jasan pregled slike o onome o čemu ćemo zaključivati ipak ovo je na neki način za mene lično šturo, tako da predlažem kao i prethodnoj polovini tačke odnosno tačke a) da i ova tačka b) prođe kroz Komisiju i da se Komisija odredi oko ovih zaključaka a onda da to Dom donese. Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem. Čuli smo prijedlog čini mi se da je prijedlog logičan i korektan znači da i mi imamo kasnije zaključke podjeljene a da Komisija naravno, povede računa i o onome što je predlagao gospodin Čengiće da se eventualno nadopuni s nekim zaključkom u smislu osiguranja sredstava da se stvaraju ta sredstva za poboljšanje povratka i svega ovoga što je u zaključcima predviđeno.

Gospodine Limov, vi kao autor ovih zaključaka, da li se možete složiti sa ovakvim rješenjem. Dobro zahvaljujem. Svakako oni će, Komisija će pozvati gospodina Limova. Dobro, evo dajem ovo na izjašnjenje.

Ko je za? Zahvaljujem.

Konstatiram da smo jednoglasno usvojili zaključak da zaključci idu na nadležnu komisiju a da nakon komisije dođu na usvajanje.

Evo ja mislim da smo zaslužili onaj, jednu stanku od 60 minuta. Predlažem da nastavimo u 14 sati.

Došli smo do četvrte točke dnevnog reda, ona glasi

Ad. 4. Poslaničko pitanje gospodina Osmana Brke

Pa evo ja ga pozivam da on uvodno da uvod. Gospodine Brka izvolite.

OSMAN BRKA

Uvaženo Predsjedništvo, uvaženi kolege poslanici, uvaženi gosti, ja ću pokušati s nekoliko rečenica kazati ono što smatram sad ovdje bitnim. Naime, ja sam u aprilu mjesecu postavio pitanje gospodinu Čoviću članu Predsjedništva sadašnjem aktuelnom predsjedniku Predsjedništva Bosne i Hercegovine, na njegov objavljeni intervju u Listu Vašington Tajms.

To je jedan od najuticajnijih listova u Americi koji u stvari formira javno mjenje, politiko javno mjenje u Americi pa i šire, i jedan intervju u takvom listu je jedna zaista značajna stvar koja stvara sliku i o onome ko daje intervju ali i o zemlji iz koje dolazi i koju predstavlja. Pošto je u tom intervju iznešeno jako mnogo za mene neprihvatljivih kazivanja, ja sam postavio pitanje gospodinu Čoviću da vidim je li to zaista tako rečeno. I iznenađen sam što nisam do dana današnjeg dobio odgovor.

Naime, ja sam kao član Parlamenta postavio pitanje članu Predsjedništva države i smatram da mi on treba da da odgovor. Ja nisam postavio pitanje članu šefa njegovog kabineta i ovo što je došlo u međuvremenu poslije kada je stavljenja tačka na dnevni red od člana kabineta od šefa kabineta gospodina Čovića, ja ne smatram odgovorom. Mene zaista čudi i zaista sam negativno iznenađen da ta komunikacija između člana Predsjedništva i jednog poslanika bilo kojeg iz ovog Parlamenta traje tako dugo i da jednostavno je neostvariva. Kad u svakoj demokratskoj zemlji toliko svi znamo predsjednici država, predsjednici vlada imaju otvoren dan za obične građane koji dođu i razgovaraju sa ljudima iz najvišeg političkog vrha države, i za to nađu vremena a u ovom slučaju ja kao poslanik Parlamenta čekam odgovor 5 mjeseci.

Pošto su ovdje iznesene vrlo za mene neprihvatljive i teške riječi, ja zaista tražim od gospodina Čovića evo i danas ovdje vama predlažem da mu pružimo još jednu šansu da on na ovo odgovori. Je li to ili nije to. Da dođe ovdje ili da potpiše ovo što je potpisao šef Kabineta. Ja ću tek po tome kad dobijem takav odgovor od gospodina Čovića za koji smatram da je dužan da mi ga da, izjasniti se o ovom odgovoru koji je potpisao šef kabineta. Toliko Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Brki. Ima li potrebe još raspravljati o ovom pitanju? Ko dalje želi. Gospodin Čengić izvolite.

HASAN ČENGIC

Gospodine predsjedavajući, ja bih počeo ovo moje kratko izlaganje jednim običnim pitanjem. Zamislite šta bi se dogodilo da je jedno ovakvo pitanje postavila neka medijska kuća u Bosni i Hercegovini članu Predsjedništva, bilo kom članu Predsjedništva i da on narednih 6 mjeseci nije dao nikakav odgovor, nije dao, nije imao nikakvu reakciju ni pozitivnu, ni negativnu na takvo jedno pitanje. Predpostavljam da bi se svi drugi mediji pridružili tom mediju i Udruženje novinara i svi ostali i kazali kako je nevjerovatno da nosioci visokih državnih funkcija ne konuniciraju sa javnošću, ne odgovaraju na pitanja javnosti, ne vrše svoju javnu dužnost i javnu funkciju.

Ovdje imamo situaciju koja je u političkoj ravni i važnija i ozbiljnija, da član Doma naroda u Bosni i Hercegovini iz drugog naroda smatrajući izjavu člana Predsjedništva sada i predsjednika, predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine nedopustivom i neutemeljenom, nemamo nikakvu reakciju mjesecima.

Meni je jako žao da sam uopće ovo doživio i jako mi je žao da se to događa u ovim okolnostima u kojima jesmo i konačno mi je jako žao da ja sada ovog časa predstavljam Klub poslanika koji je pokrenuo ovo pitanje. Da kažem bilo bi mi lakše govoriti da sam u nekoj pod navodnicima neutralnoj poziciji. Međutim, ovdje bojim se da samo izmišljamo neutralnu poziciju da nema neutralne pozicije. Postoji vrlo jasna i poznata odgovornost javnih funkcionera za javnu riječ, i postoji senzibilnost u svakoj političkoj atmosferi pa i u bosanskoj, prirodno na javno izrečene stavove.

Da je to tako, imamo više primjera. Ja ću vas možda samo kratko podsjetiti na zadnji jedan primjer u kome su akteri bili Premijer jedne vlade Evropske zajednice i Poslanik jedne druge evropske države, koji su se susreli na Parlamentu Evropske unije u kome je taj premijer da ne spominjem ni jedno od imena poznato nam je sve, dao jednu aluziju koju ovaj poslanik razumio na određeni način a onda je bio potpomognut svim članovima Parlamenta da se konačno to rasvijetli sve do časa dok se Premijer uvaženi Premijer te uvažene države nije izvinuo Premijeru te druge države, odakle je Poslanik. Zašto?, zato što su ozbiljne stvari uvijek ozbiljne i one se ili rješavaju kako treba ili nastavljaju tinjati, izazivati probleme.

Ako sada imate situaciju da onaj ko upravlja jednom državom, za svoju državu kaže da u njoj cvijeta terorizam, da u toj državi postoje ćelije nekakvih međunarodnih terorističkih organizacija, da u toj državi čitav jedan narod je diskriminiran, obezpravljen da nema kulturna, politička i druga prava, a da se njegovi predstavnici ne mogu zapošljavati, onda su to dragi moji vrlo ozbiljne izjave, ili nisu izjave. Šta god da je trebamo da raspravimo. Iz tog razloga smatram da je najgore od svega dopustiti da se nejasnoće kotrljaju dalje. U ovom slučaju se radi o nejasnoćama. Dakle, šta je stvarno istina, šta nije istina ja u ovom času ne mogu reći. Imamo na jednoj strani ono što je objavljeno u novinama, ozbiljnim novinama, što je za nas još gore, u novinama koje se jako puno čitaju, koje formiraju ne domaće bosansko nego međunarodno javno mjenje, na njega utječu i naravno da je potrebno reagirati.

Ukratko, ako se ovaj intervju ili možda bolje kazano polu preprečani intervju u Vašington Tajmsu analizira, vidjećemo da se on sadrži od 3 skupine stavova. Prvi su političko-psihološki okvir i ocjene da se ovdje nalazi, da ovdje u Bosni i Hercegovini postoji terorizam i da postoji ozbiljno podrivanje mira. Vrlo ozbiljne ne samo političke neko i pravne kvalifikacije.

Drugo, da su navedeni određeni primjeri, pojedinačni primjeri nasilja, strašnog nasilja dakle, krvoprolića, ubistva troje ljudi u Konjicu i drugi oblici vrijeđanja, nasilja, oskrvljivanja prava pojedinaca ili skupina vjerske zajednice itd. i onda u trećem dijelu se izvode iz ove dvije prethodne premise dakle, iz ovoga načelnoga okvira i individualni primjera, izvodi se neki okvirni stav uskraćivanja prava za hrvatskom narodu na puna politička i kulturna prava, pošto su muslimani u većini u muslimansko-hrvatskom entitetu, Hrvati su lišeni pozicija u mnogim državnim ministarstvima. To muslimani vjerovatno je interpretacija novinara, pretpostavljam da gospodin Čović upotrebljava pojam Bošnjaka jer se očito govori o nacionalnim parafikacijama i na taj način se završava ovaj tekst.

Dakle, ukratko prvo je pitanje, kako je moguće da se gospodin Čović za toliko vremena nije oglasio, nije pojavio na Parlamentu, nije dao obrazloženje i objašnjenje i nadam se, nadam se onako kako piše u tekstu potpisanom od njegovog šefa Kabineta, da su zapravo mnoge od ovih nejasnoća i ovih inkriminacija koje su vrlo ozbiljne, da zapravo nisu njegovi stavovi nego da je to plod nekog ili nerazumjevanja ili krivog interpretiranja od strane novinara.

Bilo kako bilo, ja ovdje imam potrebu da postavim nekoliko pitanja. Ako krenemo obratnim redom po ovom intervjuu postavlja se pitanje ko je taj neko ko je odgovoran u ovoj državi što ako je tačno da su Hrvati kulturno i politički obezpravljeni, što su obezpravljeni. Pitanje je također jesu li muslimani krivi zato što su Hrvati u poziciji u mnogo, da su lišeni pozicija u mnogim državnim institucijama. Čak ako je ovo sve tačno, ko je za ovo odgovoran. Ako je intervju dat 17. marta 2003.godine, je li za ovo stanje odgovorna ova sadašnja vlast, koja je izabrana na zadnjim izborima a faktički je preuzela odgovornost u prvm mjesecu ove godine, dakle intervju je dat faktički dvaipo mjeseca nakon što je ova vlast formalno počela da funkcionira, ili je odgovorna ona prethodna vlast koju smo nazivali vlast Alijansa.

Drugo, da li je ova, da li je ona jednonacionalna ili jednopartijska i može li se na taj način posmatrati ovo pitanje, i kome se zapravo ove kritike upućuju. Ko je taj koji je odgovoran za ovo stanje, a da onda dalje postavimo naredno pitanje, gdje je tu pozicija gospodina Čovića koji daje ovakvu izjavu i istovremeno sjedi na najvišoj državnoj funkciji u ovoj Državi, član je Predsjedništva, sada je u tom času nije bio, sada je i predsjedavajući Predsjedništva, znači ako je ovo stanje ovakvo kako je navodno rečeno, dakle ponavljam navodno rečeno, onda očito se postavlja pitanje i odgovornosti gospodina Čovića. Naravno, da se ako gospodin Čović želi da se to riješava kroz intervju u novinama, on kao iskusan političar zna da to nije tamo moguće riješiti, nego da se to mora rješavati ovdje.

Vi znate da nije sporno da postoji niz problema, nije sporno da postoji incident, nije sporno da su se dogodili teški zločini, teški zločini koji su istraženi, za koje je kao što je onaj u Konjicu otkriven počinilac, on je izveden pred lice pravde i presuđen koliko znam, istovremeno za uvrede i vrijeđanja i napade na kardinala Puljića i nadbiskupa Komaricu koji se dogodio u Sarajevu, ne samo gosodin uvaženi dr.Halid Genjac kako je jutros kolega rekao nego i čitav Klub Bošnjaka ovdje u ovom domu prije prar mjeseci je izrazio jasnu osudu toga čina i svih drugih činova vrijeđanja bilo koga po bilo kojoj osnovi a pogotovo po nacionalnoj, vjerskoj itd. pripadnosti.

Dakle, u tom smislu nema nikakve dileme da mi jesmo protiv terorizma, jesmo za uspostavljanje reda, jesmo za jaču kontrolu granica, jesmo za kontrolu funkcioniranja i humanitarnih organizacija ali ako neko izdvaja samo jednu vrstu humanitarnih organizacija i njih povezuje sa određenim terorističkim aktivnostima u načelu a one opet se nekeko isčitavaju kao vezane za jedan narod u Bosni i Hercegovini, sve to ima svoj predznak. Dakle, vrlo kratko da kažem radi se o tome da ovaj intervju ima vrlo ozbiljne posljedice i na odnose unutar države koji

ne smiju, ne smiju biti narušeni nego obratno trebamo nastaviti putem daljeg uspostavljanja saradnje, povjerenja i rješavanja problema, imaju naravno i posljedice na međunarodnu poziciju Bosne i Hercegovine, jer je intervju dat stranoj Novini. Dakle, jednoj izuzetnoj tiražnoj i utjecajnoj Novini u svijetu, i konačno imaju posljedice i na neke druge odnose, jer ako se u intervju spominje da se među ostalim te nekakve sumnjive humanitarne organizacije i te terorističke čelije u Bosni i Hercegovini finansiraju iz Saudiske Arabije, onda to ima i tu međunarodnu dimenziju koliko ja znam trenutno Bosna i Hercegovina ima i uspostavljene diplomatske odnose i dobre odnose sa Saudskom Arabijom a koliko znam Predsjedništvo je upravo to koje vodi vanjsku politiku, pa prema tome bio je red ili da se podvedu pod pitanje odnosi između Bosne i Hercegovine i Saudiske Arabije, ili neke relacije u tim odnosima ili da se kaže šta ovo što je objavljeno u Vašington Tajmsu jeste. Je li to stvarno stav gospodina Čovića? Je li to, stvarno, njegova izjava ili su to manipulacije novinara? Ako se ovo sve na ovaj način posmatra, onda je vrlo jasno, da je najmanje što je potrebno, ne da saopćenjem ili potpisanim izjavom šefa kabineta gospodin Čović reagira na ono što je podijeljeno u stotine hiljada primjeraka u ovom uglednom američkom listu, nego je potrebno da se komunicira unutar držve BiH na uobičajen, demokratski i proceduralni način između predstavnika ili najviših struktura vlasti, dakle, predstavnika Predsjedništva i Parlamenta BiH.

Iz tog razloga smatram da je, zaista, nevjerovatno da ovako o ozbiljnoj stvari pojavljuje se sa obrazloženjem i objašnjenjem šef kabineta, koji nije dao intervju, šef kabineta kome nije postavljeno pitanje i šef kabineta koji ne može funkcionirati na ovaj način kao predstavnik člana Predsjedništva prema Domu naroda Parlamentu, prema uvaženom kolegi, koji je postavio ovo pitanje i klub poslanika itd.

Da zaključim. Smatram da je ovo, možda dobar povod da neke od ovih odnosa i relacija definiramo i da ih postavimo na prave noge. Moram reći da mi je jako žao da ovim povodom razgovaramo o tome zašto jedan od članova Predsjedništva nije našao shodno i našao za povod da se pojavi na Domu naroda jednom od dva doma Parlamentarne skupštine.

Ja, naravno i uvažavam i razumijem obaveze sva tri člana Predsjedništva, ali smatram da je, ipak, bilo potrebno da se uvažena gospoda, barem jedanpupt, bilo kojim povodom, a ovaj nije vaš neki dobar povod, dakle, bilo kojim povodom pojave na ovom domu i da izmijenimo mišljenja o onome što, faktički, zajednički radimo u vezi i, nadam se, u korist i na dobro ove države i njenih građana.

Dakle, u tom smislu smatram, da je, zaista, potrebno da se konačno dobije očitovanje i obrazloženje ili razjašnjenje stvari oko ovog intervju, od onoga ko ga je dao, uvaženog predsjedavajućeg Predsjedništva gospodina Čovića, kako bismo onda kao Dom mogli da zauzmemo stav. Ja hoću da vjerujem da je ono što je došlo kao potpisano od šefa kabineta jeste, zapravo, stvarna istina, dakle, da je došlo do manipulacija izjavom gospodina Čovića i da on ove ključne tvrdnje, koje su vrlo ozbiljne i, naravno, ako su takve onda neutemeljene, dakle, ja hoću da vjerujem da to nije njegovo, ali to u ozbiljnoj političkoj komunikaciji, kako bismo rješali probleme, mora biti urađeno direktno, ne bez posrednika koji se zove šef kabineta. Iz tog razloga, smatram da je potrebno da gospodin Čović direktno se očituje. Bilo bi dobro, ako ima vremena da se pojavi na domu, ako ne onda u pismenoj formi. Do tada mi se čini da ovo mora ostati otvoreno za dalju raspravu. Ako ne bude odgovora njegovog, onda Dom mora zauzeti svoje stavove i mora raspraviti, stavove iznijeti ovdje i onda pokrenuti određene aktivnosti. Ako je ovo tačno, onda nam prethode vrlo ozbiljne promjene i aktivnosti. Ako su neke od ovih stvari tačne, moramo ih mijenjati, moramo poprviti, ali u tome učestvujemo zajedno i gospodin Čović, kao dio struktura,

koje su odgovorne za stanje u državi BiH, ne može biti neodgovoran za obespravljenost, eventualno vođstva tj. hrvatskog naroda.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Čengiću. Ko dalje želi govoriti? Gospodin Genjac. Izvolite.

HALID GENJAC

Poštovane kolege,

Nama je svima poznato koja je to novina Vašington Tajms, poznato nam je, naravno, koliko značajnu ulogu imaju SAD u procesima integrativnim i svim drugim u BiH i, iz toga smo izuzetno osjetljivi, na sve ono što se u uticajnim medijima, pogotovo, izuzetno uticajnim medijima kao što je Vašington Tajms objavi u SAD. Iz tih razloga, razumjet ćete, da je ovo pitanje, pogotovo, nakon du gomjesečnog, višemjesečnog izostajanja odgovora, postalo pitanje Kluba delegata Bošnjaka, kao što vam je poznato ustavna kategorija, odnosno ustavna institucija u Parlamentarnoj skuštini BiH. Mi kao Klub delgata iz bošnjačkog naroda, naravno, ne možemo zanemariti ni ono što je rečeno u Vašington Tajmsu, pogotovo, dodatno zabrinuti mogućnošću da je to, kako se navodi u dopisu šefa kabineta gospodina Čovića, novinarska manipulacija.

I u jednom i u drugom slučaju, dakle, i u jednom i u drugom slučaju i u slučaju da su to izjve prenesene autentično i u slučaju da su to interpretacije koje ne odgovaraju iznesenim stavovima Klub Bošnjaka da poduzme ono što se očekuje kao institucije, koja zastupa interese jednog od konstitutivnih naroda u Parlamentarnoj skupštini BiH.

Naime, mi moramo reagirati prema Vašington Tajmsu i mi ćemo reagirati, naravno. Ja, zaista, neću da prejudiciram i neću da tvrdim da je išta od ovoga što je navedeno da su riječi gospodina Čovića. Ja hoću, jednostavno, da ustavnovimo istinu i da nakon te istine interveniramo.

Međutim, mi smo svjedoci prakse, da se u nizu dokumenata, koji tretiraju problematiku sigurnosne situacije, politike sigurnosti itd. nigdje ne spominju pitanja navedena u intervjuu, a onda se objavi intervju u inostranstvu u kojima se pojavi niz stvari koje nigdje na zvaničnim institucijama, zvaničnim organima nemaju potrebnu raspravu. Nije put da se brojni problemi i prisutni problemi rješavaju na način da se hoda po svijetu i iznose teze i na taj način deskreditiranjem ovog ili onog prisvaja određena kratkoročna i kratkovidna korist za sebe.

Ja neću da kažem da je u ovom slučaju riječ, da je gospodin Čović tu praksu, ali smo bili svjedoci mnogih izjava, mnogih nadobudnih i neutemeljenih izjava, koje su u značajnim medijima širom svijeta odjekivali poput bombi, na kraju se ispostavilo da se radi o petardama. Međutim, šteta koja je nanošena BiH i svim njenim nrodima i svim njenim građanima, bila je nesaglediva i dugoročna i, iz tih razloga, dakle, mi smo ovo kao jedno od vrlo značajno pitanje, posebno zabrinuti mogućnošću da se radi o pogrešnoj interpretaciji ili novinarskoj manipulaciji u jednoj tako uglednoj novini kao što je Vašington Tajms. Mi smo, dakle, na Klubu Bošnjaka razmatrali to i, od prilike smo odlučili sljedeće.

Mi ćemo sačekati, naravno, odgovor gospodina Čovića. Razumite nas. Da je šef kabineta odgovorio, dostavljam vam odgovor gospodina Čovića dvotačka, navodnici pa citat gospodina Čovića, to primjereno, ja bih to, aposlutno razumio. Međutim, dostavljam vam odgovor na postavljeno pitanje, pa u odgovoru gospodin Čović nije mislio tako, gospodin Čović nije smatrao tako, gospodin Čović je, dakle, neko daje kvalifikacione sudove o nekom drugom, kome je postavljeno pitanje. Mi ne možemo to upotrijebiti kao valjan papir u našoj korenspodneciji, koja ...

Vašington Tajmsa i, zato je nama potrebno da se gospodin Čović vrlo jasno odredi, da li je to, zaista, tako kao što je navedeno u dopusu od njegovog šefa kabineta ili je, dakle, neću da prejudiciram šta je u pitanju. Dakle, sačekat ćemo odgovor gospodina Čovića do iduće sjednice izjašnjenje, nakon toga mi ćemo da li kao Klub Bošnjaka, kao jedna od ustavnih institucija ili ćemo predložiti da cijeli Dom naroda obrati se Vašington Tajmsu i da ukaže na očigledne neistine koje su iznesene, sa katastrofalnim posljedicama, koje su moguće za BiH i da se na taj način reagira. Ne možemo mi ni kao delegati ni kao predstavnici jedne institucije u BiH ovo, jednostavno, zanemariti. Naša je obaveza svih nas koji smo u institucijama, naravno i članova Predsjedništva i nas kao delegata da ova pitanja, ako postoje problemi razmatramo na institucijama, da ovdje donosimo mjere i nakon tih mjera da, ako treba i širom svijeta tražimo pomoć da se ta pitanja rješavaju.

Međutim, ako se u januaru objavi dokument Sigurnosna situacija, informacija o sigurnosnoj situaciji u BiH u Federaciji i RS, gdje se nigdje ne spomene ni jedno od ovih pitanja, a onda se u martu pojavi intervju od predstavnika navodno, intervju predstavnika Predsjedništva BiH, u kojima se to niz stvari kojih nema u dokumentu Sigurnosna situacija navodi, onda je to, očigledno neki problem. Očiglednu tu postoji nekakav, negdje je problem. Ko je proizveo taj problem? Mi treba, zaista, da ustanovimo i da onda reagiramo.

Dakle, mi ćemo sačekati i kao Klub Bošnjaka, da vidimo, zaista o čemu se radi, nakon toga, vjerujte da smo prinuđeni da reagiramo. Jednostavno, ovo što se dešavalo i ranije i ovo što se pokazuje kao neka praksa. Ne tvrdim od gospodina Čovića, nego od niza drugih, mi, jednostavno, moramo reći jednom dosta je više kaljanja BiH širom svijeta i daj da se konačno uozbiljimo i preuzmemo odgovornost. Hvala.

VELIMIR JUKIČ

Zahvaljujem gospodinu Genjcu. Ko dalje želi govoriti? Dobro. Pošto više nema prijavljenih, gospodin Filipović. Izvolite.

ILIJA FILIPOVIĆ

Gospodo predsjedavajući, uvažene kolege,

Jednostavno nisam mogao ja odšutiti, budući da sam, ako se sjećate i kada je došlo do pitanja gospodina Brke reagirao, uz uvažanje i sad to podvlačim pravo svakog zastupnika da postavi pitanja ovom domu i da njegovo pravo da dobije odgovor na ta pitanja, bez obzira o kome se radi pa i o članovima Predsjedništva BiH. Ali, do rasprave na ovom domu, kao obveznoj točki dnevnog reda je došlo poštujući Poslovnik Doma. Na način kako smo se ponašali do sada, evo, došlo je i do rasprave kao po ovom pitanju, kao obveznoj točkici i to je, također, poslovničko pravo, koje je iskoristio gospodin Brčka. Ali, isto tako je važno koliko čuvanje digniteta svakog zastupnika u ovom domu, čuvanje i digniteta svih drugih državnih dužnosnika, čuvanje digniteta države BiH i svih onih, koji obnašaju vrlo bitne dužnosti u državi BiH. Vidite, ovdje se sad, kod nas se otvara jedna vrlo ružna praksa, jedna ružna praksa da mi čitajući novine, koje su prepričale nešto što su pročitale negdje u inozemstvu, to pretvaramo u vrlo bitno političko pitanje, stvaramo od toga takvu atmosferu, koja šteti našem ukupnom političkom ozračju u političkom življenju BiH i pokušavamo kada je riječ, konkretno o gospodinu Čoviću, sadašnjem predsjedatelju Predsjedništva, šefu države BiH, pokušavamo taj već višemjesečni medijski napad na tu osobu, razapinjanje dr. Čovića po svim elementima, koji do sada ni po kojem osnovu nisu dokazani na bilo kojoj razini u fazi procesuiranja, pokušavamo sada iznuditi i jedan parlamentarni linč i stvarati jedno ozračje u kojem će se dalje nastaviti medijski razapinjati dr. Čović.

Šta mislite vi da Klub Hrvata ili bilo koji poslanik hrvatski nije imao razloga zbog, možda, nekakvih žešćih, zbog bitnih, vitalnijih nekih povrijeđenih interesa hrvatskog naroda u verbalnom smislu izrečenih od drugih dužnosnika, da ne spominjem iz bilo kojeg drugog naroda, nije imao razloga potegnuti određena pitanja. Dopuštamo da ljudi radeći taj posao rade na način kako oni misle da ga mogu raditi, da ga znaju raditi. Vidite, jedan ogorčen protest je u nama ovdje koji sjedimo i slušamo ovu raspravu i zbog toga što se radi o dr Čoviću, koji je jedan, on je konstituirana osoba kao gospodin. On je jedan od najvećih, ima jedan takav pristup u svom poslu, u svom ophođenju, u svom načinu, u svom radu i mislim da je među evropskim držvnicima jedan od prezentenata takve vrste, znači gospodin u svom poslu. Njegov odgoj kućni, katolički osobno ga poznajem, a i politička mudrost mu ne bi, sigurno, nikada dopustila, da on kaže to što drugi kažu da je on rekao.

Vidite, sad se postavlja jedno vrlo bitno krucijalno, politički snažno pitanje. Čuli smo tu riječ zabrinutost. Čuli smo riječ šteta ogromna nanesena državi BiH od dužnosnika koji obnaša tako visoku dužnost. Pa molim vas lijepo, zar je to privilegije jednog naroda da bude dežurni čuvar BiH? Zar ta BiH nije i Čovićeva na srcu jednako kao i svima drugima koji žive u ovoj držvi BiH i zašto tolika zabrinutost za riječi kje je,navodno, čuli smo i to, prepričao novinar u našoj tiskovini, što je pročitao u vrlo tiražnom inozemnom tisku. Zašto ne vjerovati odgovoru za koji mi hrvatski zastupnici u ovim klupama Doma naroda držimo da je validan, jer je došao iz ureda državnog Predsjedništva, od šefa ureda predsjedavajućeg Predsjedništva BiH. Zar mi to ne vjerujemo tijelima i službenicima u institucijama BiH? Zar to nisu ovlaštene osobe? Mislili netko da je predstojnik ureda predsjednika države napisao i jednu riječ u ovom odgovoru i poslao ovom časnom domu a da to dr Čović nije vidio, da to nije odobrio? Vidite, mi mislimo da je to dr Čović izdiktirao i šef ureda potpisao.Ova praksa ako se nastavi u ovom domu i ako pređe u Zastupnički dom, biće jedna kvarna slika o našim odnosima, o našoj sprezi, našoj snazi,našoj mogućnosti da prevladamo ozbiljne probleme koji stoje i ozbiljne poslove koji predstoje pred ovom državom i pred ovim parlamentom, jer molim vas, u odgovoru stoji da on ne odgovara sadržaju razgovora, koji je vodio dr Čović sa novinarom Njujork Tajmsa. U odgovoru stoji da se novinar poslužio nekom teminologijom nepznomat dr Čoviću i u odgovoru stoji da intervju koji je dat, pogotovo ono što je prenijela domaća tiskovina nije autoriziran, niti onaj koji je dat Njujork Tajmsu, niti je ovo što je dato u našoj novini. Pa, molim vas, mi tražimo argumente za optužbu bez elemenata. To je došlo iz ureda predsjednika Čovića i ja hoću tomu vjerovati i hrvatski zastupnici neće glasovati ni za kakve zaključke po ovom pitanju. Jednako bismo postupili da je u pitanju drugi član Predsjedništva. Podvlačim, gospodin Čović je jedan veliki gospodin, koji obnaša svoju dužnost na najprimjereniji način, kako su ga obnašali i drugi dužnosnici koji su, čak i sancionirani od visokog predstavnika. Hvala lijepa.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Filipoviću. Gospodin Brka.

OSMAN BRKA

Meni je veoma žao što moram izaći ponovo da kažem nekoliko riječi, ali ih moram kazati. Od prvog dana kad sam dobio ovaj tekst izvorno iz Njujork Tajmsa, ovo je iz Njujork Tajmsa fotokopija, znači nije prepričano od naših novinara, nego je prevedeno sa engleskog jezika, ovo je prevod na naš jezik. Ja sam i tu fotokopiju engleskog teksta i prevod, prije nekoliko mjeseci i dao članovima Kolegija, a čini mi se i predsjednicima klubova sva tri naroda da su dobili i original i da su dobili i prijevod. To je jedna stvar.

Druga stvar. Od prvog momenta kad sam postavio pitanja do dana današnjeg hvala Bogu kad ima stenogram, ni jednom riječju nisam povrijedio ličnost gospodina Čovića. Samo sam tražio objašnjenje na intervju koji je objavljen u Njujork Tajmsu. Ja ne ulazim u dignitet i ne želim da vrijeđam bilo koga, pogotovo člana Predsjedništva moje države. Ali, ja, zaista, smatram da kao građanin i da nisam poslanik u Parlamentu i da nisam u Domu nroda ovog parlamenta, da kao građanin mogu postaviti pitanje članu Predsjedništva i da mi je on dužan odgovoriti, jer ako trebamo, a trebamo svi čuvati dignitet članova Predsjedništva naše zemlje, trebamo to svi, trebaju i oni čuvati dignitet članova Parlamenta, jer mi smo na jedna odredn način ustavna kategorija, oni na jedan način, mi na drugi način. Mi trebamo imati komunikaciju. Zašto gospodin Čović ne može da odgovori bez šefa kabineta? Ja, zaista, ne vidim razlog da on to ne može da odgovori. Aposlutno, nema ni jedna smetnja, ni jedan razlog, bili to on bio ponižen ako bi odgovorio poslaniku ovog doma, bilo kojem poslaniku, ne što sam ja u pitanju. Ne vidim razlog. Ja sam samo tražio razjašnjenje, jer mi je neprihvatljivo da to može da kaže član Predsjedništva. Ja neću ove sad ni za govornicom da pnavljam izjave koje su rečene. Ni jedna naša novna nije objavila prevod ovog intervjuja, jesu pojedine citate, ali cijeli tekst nije objavila ni jedna novina, nije objavila ni jedna televizija, a oni su tako žestoki ovdje, evo ja i sad neću da iznosim dok ne dobijem odgovor od gospodina Čovića. Ako bude trebalo onda ćemo ih iznijeti. Oni su dostupni, oni su javni. Može ih naći svako na internetu iz Njujork Tajmsa, ali ja ne vidim ako gospodin Čović, zaista, ne stoji iza ovih riječi, onda to treba fino da kaže, ja ne stojim iza tih, ja to nisam rekao. Onda zna se šta bi mi trebali poduzeti svi, ne samo Osman, ne samo bošnjački klub, nego i ovaj parlament cijeli, mislim da i Klubu hrvatskog naroda i Klubu srpskog naroda ne odgovar da neki novinar za bilo kojeg člana Predsjedništva, sad govori nešto što nije rekao. To, ja smatram da u ovoj zemlji možemo imati sreću svi zajedno i svi pojedinačno samo na istinu i sa tom istinom možemo ići dalje. Ne možemo na nekakav drugi način. Prvo kad ustanovimo šta je gospodin Čović, je li to to, onda ja sam i maloprije rekao kad sam prvi put govorio, onda ću se ja izjasniti o ovom ... a Bože sačuvaj da bilo koga vrijeđam ili da bili koga ponižavam, osobito članove Predsjedništva moje države. Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Gospodin Neimarlija.

HILMO NEIMARLIJA

Kolege poslanici, kratko bih samo reagirao na riječi koelge Filipovića u onom dijelu u kojem je povezao ovo postavljanje pitanja o intervjuu gospodina Čovića Vašington Tajmsu sa medijskim tretiranjem člana Predsjedništva, odnosno aktualnog predsjedavajućeg Predsjedništva BiH gospodina Čovića i sa pitanjem punovažnosti odgovora u kojemu je potpisnik predsjednik kabineta gospodina Čovića.

Ne mogu prihvatiti tvrdnju da je postavljanje pitanja gospodinu Čoviću u bilo kakvoj vezi sa aktualnim medijskim tretiranjima predsjedavajućeg Predsjedništva BiH, jer podsjetio bih vas, pitanje koje je kolega Brka postavio, postvio je u aprilu i kolega Brka, svi smo tome bili svjedoci i u neku ruku sudionici, zajedno sa kolegama iz Kluba delegata bošnjačkog naroda, pokazao je, doista, maksimalnu suzdržanost i maksimalno strpljenje u očekivanju odgovora. Kolega Brka i Klub poslanika Bošnjaka nije iskoristio niti odmah niti poslije toga pravo da se ovo pitanje razmatra kao redovna tačka dnevnog reda našeg doma u vrijeme kada je, zapravo to bilo po Pravilniku nužno i kolega Brka i svi mi pokazali smo i maksimalnu suzdržanost i strpljenje i, zapravo, pokazali smo ga u očekivanju nečega što je, odnsono očekivanju odgovora gospodina Čovića, koji je bio i željeli smo, upravo, odgovor kakav smo dobili od predsjedavajućeg njegovog kabineta.

Međutim, nakon toliko dugo vremena i strpljenja i suzdržanosti, podsjećam ili ponavljam to što je kolega Brka već kazao, ni u jednom istupu gospodin Čović nije optužen za izjave neprihvatljive niti su mu pripisane, samo se tražilo da se mi uvjetimo, doista, da li je on to kazao što je navodno kazao za Vašington Tajms, nismo, dakle, gospodin Čović ni jednog trenutka nije bio optužen, bez obzira što se radi o vrlo osjetljivim pitanjima i imamo razloga da budemo pogođeni. Ja sam, pošto sjedimo jedan do drugog kolega Filipović će uvažiti u prvom dijelu tokom rasprave o dnevnom redu njemu kazao da očekujem od njega razumijevanje zato što je pravnik. Ovdje ne mislim na formalnu logiku prava nego na nešto što kolega Filipović dobro zna, a što je još pravna institucija iz Rimskog prava od odgovornosti za uticaj. Odgovor koji smo mi dobili nije odgovor gospodina Čovića, nego je interpretacija mogućeg njegovog odgovora. Interpretacije, mislim na odgovornost za utjecaj, odnosno za značenje. Interpretator značenja ili smisla nekog iskaza, ne može biti neko ko je manje odgovoran čije tumačenje, či smisao ili znčenje njegovog iskaza interpretira. Da je obrnuta situacija, lahko bi bilo prihvatiti mišljenje gospodina Čovića o mogućim značenjima ili smislu nekog iskaza njegovog šefa kabineta. Volio bih da i neko drugi od dužnosnika države BiH. U obratnom smislu ovo je ne prihvatljivo. Ne može šef kabineta biti onaj koji tumači predsjednika države i ja molim kolege iz Kluba delegata iz hrvatskog kluba da uvažavaju naše razloge. Ponavljam, hoću da vjerujem i imam razloga da vjerujem i slažem se sa ovim ocjenama koje je iznio kolega Filipović o jednom ljudskom eksponiranju, da tako kažem, gospodina Čovića kako ga i ja doživljavam da on nije imao namjeru da omalovaži ni kolegu Brku ni Klub poslanika Bošnjaka u ovom domu, ni Dom, ni Parlamentarnu skupštinu. Ali, molim vas, ovo bi bio jako loš presedan, ako bismo u vrlo osjetljivim pitanjima pristajali da nam se najodgovorniji ljudi u ovoj državi zaklanjaju za tumačenje njihovih činovnika. Mislim da je to, aposlutno ne prihvatljivo, da je ne prihvatljiv bilo kakav presedan te vrste i iz tog razloga mi i očekujemo razumijevanje, prije svega poslanika iz Kluba hrvatskog naroda. Nije po srijedi samo osjetljivost pitanja. Naglašavam iznova, nismo optuživali gospodina Čovića, tražili smo samo odgovor, priželjkivali smo, hajde evo da kažem, očekivali smo odgovor kakav smo dobili, ali to nije gospodo odgovor gospodina Čovića. Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Neimarliji. Ko dalje želi govoriti? Kako više nema prijavljenih, ja zaključujem ovu raspravu. Idemo na sljedeću točku dnevnog reda.

Ad.5. Zahtjev za razmatranje Prijedloga zakona o komunikacijama, po članku 100. Poslovnika Doma naroda – predlagatelj Vijeće ministara BiH

Sukladno članku 100. točka 2. Poslovnika Dom odlučuje o zahtjevu da se zakon razmatra po ovom članku nakon rasprave. Nama za informaciju Zastupnički dom je usvojio Zakon na 17. sjednici održanoj 7.08.2003. godine. Amandmani se ne podnose sukladno članku 100. točka 3. Otvaram raspravu. Nema prijavljenih.

Prelazimo na izjašnjenje.

Ko je da se zakon razmatra po članku 100. točka 2. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine?

Ko je za?

Ko je protiv?

Uzdržan?

Zahvaljujem i konstatiram da smo sa 14 glasova za i 1 glasom uzdržanim odlučili da ovaj zahtjev za razmatranje Prijedloga zakona o komunikacijama razmatramo po članku 100. točka 2. Poslovnika Doma naroda.

Ja otvaram raspravu o tekstu zakona. Ko se javlja za raspravu o tekstu zakona? Gospodin Genjac. Izvolite.

HALID GENJAC

Klub Bošnjaka je razmatrao ovaj zakon. Poznato vam je hronologija i povijest ovog zakona. On je proglašen od strane visokog predstavnika. Ima određenih broj manjkavosti, ima određeni broj poglavlja koji se mogu daleko kvalitetnije riješiti, ali, da se ovaj zakon poboljša, jedini i mogući put je da se usvoji u ovoj formi a kasnije reaguje amandmanski i, upravo, iz tih razloga, mi smo odlučili da podržimo ovaj zakon i glasat ćemo za usvajanje ovog zakona. Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Genjcu. Ko dalje želi govoriti o zakonu? Ja zatvaram raspravu i dajem na izjašnjenje ovaj zakon. Izjašnjavao se o zakonu.

Ko je za?

Zahvaljujem i konstatiram da smo jednoglasno usvojili Prijedlog zakona, odnosno Zakon o komunikacijama po članku 100. točka 2. Poslovnika Doma naroda. Prelazimo na sljedeću točku dnevnog reda.

Ad.6. Izjašnjenje Doma naroda o zahtjevu za razmatranje Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH, po članku 99. Poslovnika Doma naroda – predlagatelj Vijeće ministara BiH

Vodi se rasprava da li će se zakon razmatrati po skraćenom postupku. Zastupnički dom, nama za informaciju, je usvojio zahtjev Vijeća ministara da se skrate rokovi za razmatranje ovog zakona. Tko se javlja za riječ, za raspravu? Nema prijavljenih. Ja dajem na izjašnjenje zahtjev da se ovaj zakon razmatra po skraćenom postupku, odnosno po članku 99. Poslovnika Doma naroda.

Ko je za?

Ko je protiv?

Uzdržan?

Zahvaljujem i konstatiram da smo sa 14 glasova za i sa 1 glasom uzdržanim odlučili da se ovaj zakon razmatra po skraćenom postupku po članku 99. Poslovnika Doma naroda.

Evo, napomena svima nama, ovaj zakon se razmatra u redovitoj proceduri, pardon, po skraćenoj proceduri.

Ad.7. Izjašnjenje Doma naroda o zahtjevu za razmatranje Prijedloga zakona o zrakoplovstvu BiH, po članku 99. Poslovnika Doma naroda – predlagatelj Vijeće ministara BiH

Vodi se rasprava da li će se zakon razmatrati po skraćenom postupku. Zastupnički dom je usvojio zahtjev Vijeća ministara da se skrate rokovi za razmatranje ovog zakona. Otvaram

raspravu. Ko se javlja za riječ? Nema prijavljenih. Ja vas pozivam da se izjasnimo, da se zakon razmatra po članu 99. Poslovnika Doma naroda.

Ko je za?

Ko je protiv>?

Uzdržan?

Zahvaljujem i konstatiram da smo sa 13 glasova za i sa 1 glasom uzdržanim, odlučili da se ovaj zakon razmatra o članku 99. Poslovnika Doma naroda.

Znači, 14 je bilo za. Nismo bili prebrojali.

Ad.8. Informacija Izbornog povjerenstva BiH o radu općinskih izbornih povjerenstava i centara za registraciju birača

Dobili ste izvješće nadležne komisije. Zastupnički dom je na 17. sjednici održanoj 7.8.2003. godine prihvatio informaciju Izborne komisije, sa zaključkom da se zadužuje Ustavno-pravna komisija da održi sastanak sa Izbornim povjerenstvom BiH i da Domu predloži rješenja, koja bi razriješila probleme koji su evidentirani u informaciji u vezi sa centrima za registriranje i lokalnim izbornim povjerenstvima. Ovo za informaciju. Ja otvaram raspravu o ovoj točki dnevnog reda. Ko se javlja za raspravu? Gospodin Genjac. Izvolite.

HALID GENJAC

Prije svega želim da zahvalim Izornoj komisiji BiH na ovoj informaciji o radu općinskih izbornih komisija i centara za registraciju birača. Klub Bošnjaka je razmatrao informacija i na početku samom želim da istaknem našu snažnu podršku blagovremenom održavanju lokalnih izbora. Dakle, u terminu kako je to predviđeno, kako je to nužno i kako se to planira održati. Mi snažno podržavamo održavanje lokalnih, demokratskih i transparentnih izbora u BiH i, naravno podržavamo da se sačuva dostignuti stepen i dostignuti standardi u održavanju izbora u BiH i, naravno, da se sačuva dostignuti integritet izbornog procesa u BiH.

Ono u informaciji što se može pročitati, neke stvari ohrabruju, dio pitanja nije ohrabrujući baš u svim ovim našim očekivanjima, posebno kad se tiče odnosna pojedinih općinskih vijeća i općinskih načelnika prema finansiranju troškova održavanja općinskih izbora i podrške centrima za registraciju birača. Posebno treba obratiti pažnju na registraciju birača i u inostranstvu, koja i u ovoj informaciji nije na adekvatan način ni dovoljno obrađena i mislim da tu treba blagovremeno poduzeti korake da se ne bi desilo ono što se dešavalo na posljednjim izborima da ogroman broj izbjeglica iz BiH nije registriran za glasački proces u BiH.

Mi, dakle, podržavamo rad Izborne komisije i održavanje lokalnih izbora u skladu sa utvrđenim terminima i predlažemo da Dom naroda pozove sva općinska vijeća da ispune svoje obaveze u pogledu finansiranja održavanja općinskih izbora i, istovremeno da učine sve kako bi se osigurao kvalitetan rad centara za registraciju birača i kompletirale općinske izborne komisije. Hvala.

VELIMIR JUKIĆ

Zahvaljujem gospodinu Genjcu. Ima li još prijavljenih za raspravu? Ja mislim da bismo mi trebali usvojiti istovjetan zaključak kao i Zastupnički dom. Mislim da je on vrlo logičan. Dakle, evo, ja ću ga pročitati.

Zadužuje se Ustavno-pravna komisija da održi sastanak sa Izbornim povjerenstvom BiH i da Domu predloži rješenja, koja bi razriješila probleme, koji su evidentirani u informaciji u svezi sa centrima za registriranje i lokalnim izbornim povjerenstvima. Mislim da je ovo dobar zaključak. Biće da idu skupa, ali, evo, to će oni dogovoriti međusobno, ne trebamo mi to.

Jesmo li za ovakav zaključak?

Ko je za?

Protiv i uzdržanih nema. Zahvaljujem i konstiram da smo sa 14 glasova za usvojili zaključak da Ustavno-pravna komisija održi sastanak sa Izbornim povjerenstvom BiH i da Domu predloži rješenja, koja bi razriješila probleme, koji su evidentirani u informaciji u svezi sa centrima za registriranje i lokalnim izbornim povjerenstvima. Ovim je današnji dnevni red iscrpjen. Ja se zahvaljujem svima na odzivu i konstruktivnom radu. Hvala svima.

Sjednica je završila sa radom u 15:20 sati.